ԺԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3796 ՕԳՈՍՏՈՍ 31/12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1898 26 ՐԷՊԻՒ, ԱԽԸՐ 1316 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղ.րշ
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք.
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փոխ 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վճարեն:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Ուսուցչութեան ընտրելիներու և Նախակրթութեան շրջանաւարտներու Բնիկ Յանձնաժողովները, որոնք ամէն տարիէ աւելի կանոնաւորութեամբ ու անաչառութեամբ կը պաշտօնավարեն, ի մօտոյ վերջ կու տան իրենց աշխատութեանց, մնացեալը թողլով Ուսումն. Խորհրդին, որ սեպտեմբերի մէջ կը փակէ կրթական գործունէութեան այս երկամսեայ շրջանը: Ուրեմն յառաջիկայ ամսուան մէջ, որ պիտի սկսի վաղը, կ'ունենանք մեր աչքին առջև երկու ցուցակ, որոնց մէկը վկայեալ ուսուցիչներու և ուսուցչուհիներու և միւսը Տար. Նախակրթութեան նոյնպէս վկայեալ շրջանաւարտներու: Արդիւնքը, ինչ որ ալ ըլլայ քանակի ու որակի մասին, արդիւնք է լոկ, պիտի ըսուի, այս կամ այն թաղի մասնաւոր գործունէութեան և կրթասիրական ջանքերուն, և կեդրոնը մէկ դանկի շնորհ չպիտի ունենայ այս ամէնուն մէջ, ոչ ալ Ուսումն. Խորհուրդը՝ մաս և բաժին հասարակաց գնահատութենէն, նպաստաւոր կամ աննպաստ, բայց ի շրջանաւարտներու վկայականի բաշխումէն՝ զոր Ս. Պատրիարք Հայրը պիտի կատարէ հանդիսապէս Մայր-եկեղեցւոյ մէջ . . . առանց Ելեւմտից Տեսչութեան սրտադող պատճառելու, ներկայութեամբ Ուսումն. Խորհրդին հարկաւ:

* * *

Բայց Ուսումն. Խորհուրդը ներկայ չպիտի գտնուի ծնողական առանձին խորհրդակցութեանց, որոնք ծայր կ'արձակեն հանդէսին երկրորդ օրն իսկ: — Ինչ պիտի ընենք մեր աղջիկը. ըսենք թէ Պետիկը զրկեցինք Կեդրոն. Վարժարան. Սիրանուշը ո՞ւր զրկենք: խեղճը տակաւին սորվիլ կ'ուզէ: մենք ալ կը տեսնենք որ տարրական Նախակրթութիւնը, քիչ մը փոխ տեսակէն, բաւական չէ ժամանակիս համար, և աղջկանց բարձրագոյն Նախակրթարան մէկ հատ չի կայ մայրաքաղաքիս մէկ ծայրէն միւսը . . . բաց ի Կազմական Կանոնագրին մէջ Նախատեսուածէն: Եթէ օտար վարժարան զրկել որոշենք . . . գիմակաւոր պէտք է զրկել որ մարդ չտեսնէ և հայ թերթերու խմբագրութեանց իմաց չի տայ. այնուհետև ա՛լ մոլի ըլլալու է հրապարակագիրներու մեղադրին: Թէև հոն ալ եւրոպական լեզուի մը խօսակցութենէն զատ բան չպիտի կրնայ սորվիլ: շատ շատ՝ քիչ մըն ալ . . . «Էքոլ Մոտէլ»: Ինչ ընենք . . . Յիսո՜ւս ողորմի մեր կրթական գործերուն և Ուսումն. Խորհրդի ազնուակին:

Հայրեր և մայրեր այսպէս պիտի խորհրդածեն վկայականներու բաշխման հանդեսեալ առաւօտուն, Ազգ. Պատրիարքարանէն հեռու, իրենք իրենց:

* * *

Իրաւունք ունին՝ այսպէս մտածելու: — Ենթադրենք թէ ամէն վկայեալ ուսուցիչ և ուսուցչուհի սեպտեմբերի մէջ մէկ մէկ բաց դուռ գտնեն ներս մտնելու. ենթադրենք նաև թէ շրջանաւարտի վկայական ստացող մանչ տղաք դիմեն Կեդրոն. Վարժարան՝ բարձրագոյն Նախակրթութեան և ուսումնարանի ընթացք մը կատարելու այս հանրային միակ հաստատութեան մէջ, կամ պետական բարձրագոյն վարժարաններու Նախապատրաստական կարգերուն մէջ ընդունուին . . . քիչ մը դժուարութեամբ, և կամ վերջապէս արուեստի երթան վարպետներու քով: Ինչ պիտի կրնան ընել սակայն աղջիկ շրջանաւարտները — հարկաւ անոնք՝ որոնց ծնողքը կարող չեն տան մէջ ուսում աւանդել տալ իրենց զաւկին, մասնաւոր ուսուցիչներով: — Եթէ ողորմած Աստուած ամէնուն ալ մէյ մէկ . . . բարի բախտ յառաջիկայ սեպտեմբերէն սկսեալ մինչև առջի պսակ, աղէ՛կ. առոր մարդ բան չ'ըսեր, ոչ իսկ Ուսումն. Խորհուրդը: Բայց կարծեմ Աստուծոյ ողորմութեան նախ պէտք ունի աղջկանց Բարձրագոյն Նախակրթութեան գաղափարը, որ կը մգլոտի Կազմական Կանոնագրի թերթիկներուն մէջ: Չէ՞ք կարծեր թէ, օրինակի համար, Բերայի մէջ աղջկանց բարձրագոյն Նախակրթարանի և նոյն իսկ ուսումնարանի մը պէտք կայ . . . գոնէ Սելանիկեան կարեւորութեան չափ: Ու՞ր աւելի քան Եսաեան վարժարանի մէջ կարելի է հաստատել աղջկանց դէմ Բարձրագոյն Նախակրթութեան մէկ երկու դասընթացք, քանի որ արդէն առաջնակարգ ուսուցիչներ ի պատրաստի են այժմեան Տար. Նախակրթարանին մէջ՝ ձեռնհաս տեսչի մը վարչութեամբ: Բերայի թաղը պատուաբեր նախաձեռնութիւն ըրած պիտի ըլլայ՝ բարձրագոյն նախակրթարանի առ այժմ մէկ դասընթացք հաստատելով Եսաեան վարժարանի մէջ, յառաջիկայ դպրոցական շրջանէն սկսեալ: Բնաւ տարակոյս չի կայ թէ օտար վարժարաններ յաճախողներու հոսանքը, եթէ չդառնայ իսկ անմիջապէս դէպ ի Եսաեան վարժարան, գէթ պիտի նուազի տակաւ, և վերջապէս պիտի ցամքի բոլորովին ի նպաստ տոհմային կրթութեան, որուն ոչ հոտը կայ ոչ համը տեղական օտար վարժարաններուն մէջ: Թաղ. Խորհուրդը թերևս մէկ հոգ միայն պիտի ունենայ յառաջիկային մէջ . . . Եսաեան վարժարանի շէնքին անբաւականութիւնը նորանոր դիմումներու առջև, բաւական է որ տարեկան 150 ոսկւոյ յաւելուած ընէ դպրոցական ծախքին վրայ, թէև կիսով չափ կարելի է այդ յաւելուածական ծախքը հայթայթել թոշակաւոր աշակերտուհիներէ, որոնք տարին առնուազն մէկ քանի հարիւր ոսկի կը վճարեն օտար վարժարաններու, եթէ ոչ հազարէ աւելի, միայն Բերայի մէջ:

Այնուհետև Բերայէ նախաձեռնութիւնը չի՞ կրնար օրինակ ըլլալ Գատըգիւղցիներուն, որոնց վարժարանէն ալ մեծամեծ աւարներ ըրած են տեղային օտար հաստատութիւնները, և կ'ընեն անարգել: Յետոյ կարելի չէ՞ նաև որ աղջկանց բարձրագոյն նախակրթարան հաստատելու կարգը գայ Գում-գաբուի և Իսկիւտարի, հայաբնակ թաղերու այդ հոծ կեդրոններուն: Ամէն բան կարելի է հարկաւ . . . բաց ի կեդրոնին օժանդակութենէն կամ քաջալերութենէն: Ուսումն. Խորհուրդը միայն կրնայ ուզածին չափ . . . շրջաբերական հասցնել աջ ու ձախ, և Տնտես. Խորհուրդն ալ պարզապէս է՝ որոշումներ հանել իր դիւանէն . . . «որ և է անգրէնութիւն ընելէ առաջ» — ինչպէս հատ մը ճաշակել տալ փորձած էր այս օրերս Օրթագիւղի Թաղ. Խորհրդին՝ իր յաւիտենական ֆորմիւլով և նշանակալից պատշաճութեամբ:

* * *

Թերևս յառաջիկային աւելի ըլլայ — եթէ Կրօն. Ժողովը հանդարտ թողու օրագրական հրապարակը . . . մանր մունր գործերու զբաղելով միայն իր նիստերուն մէջ, ինչպէս անցեալ երեքշաբթի — անդրադառնալու մեր համակրելի շրջանաւարտուհիներուն, մանաւանդ անոնց՝ որոնք դունդադունդ դիմած են այս տարի ուսուցչական քննութեան անցնելու, իրենց ոսկեփետուր խաղալիքին տիրանալու խանդով: Առ այժմ Իզմիրէն ձայն մը կու գայ, որուն արժան է ունկնդրել անցողակի: Կը լսուի թէ վախճանեալ Գ. Կոստանդեան իր ծոխ մատենադարանը . . . վաճառեր է կտակով Յունաց Ազգ. Մատենադարանին վաթսուն ոսկւոյ փոխարէն, զոր կանխաւ վճարած էր հանգուցեալ Գիւփեճի-օղլու տեղական Ազգ. Հիւանդանոցի հաշւոյն, ինչպէս կը յիշուի: Այս փոխանցմանց գործողութիւնը թէև քիչ մը կնճռոտ, բայց հարկաւ վերջնական հաշուեյարդարութիւնը պիտի վերաբերի երկու վախճանեալներուն, որոնք դէմառ դէմ պիտի կրնան հաշուակցիլ անդին աշխարհի մէջ: Մեզի վերաբերեալը սա լուրերու նորանշանութիւնն է որ, տարին մէկ երկու անգամ կու գայ լիկէական ափունքէն ցունց տալ մեր ականջի ջիղերուն: Ոչ ոք մոռցած էր Առաջնորդին ճեպ ի ճեպոյ ձեռնթափութիւնը իր վիճակէն, և ապա նոյն վիճակին վրայ եպիսկոպոս պսակելու համար Էջմիածին ուղևորիլը. ոչ ոք կրցած է մոռնալ Թէքքէն . . . [illegible] մը բուսաւ Մարաշ, «թէրոլ» այգին մէջ. — և ոչ ոք պիտի յաջողի մոռնալ այս Կոստանդեանն ու Գիւփեճի օղլուն իրենց հաշուական փոխանցումներով: Կրնանք միայն աղօթել անդին աշխարհի նօտարին, որպէս զի հաշուեյարդարութեան պահուն չմոռնայ բան մը հանել Իզմիրի Հայ եկեղեցական դասուն, որ «հոգոց» մը կարդացած էր ձրի Գիւփեճիօղլուի քիւշտակին, բնաւ չգուշակելով որ այն վաթսուն ոսկին, զոր յոյն հանգուցեալը նուիրած էր, վերջէն հազար հասար դերբ պիտի արժէ քաղաքին Հայ հասարակութեան . . . Հայ հանգուցեալին գիտական մեթոտիկ կտակով: Այսուհետև, ինչպէս կը յուսամ, ամէն ունևոր յոյն որ բարեհաճի վախճանիլ Իզմիրի մէջ՝ բան մը պիտի թողու հարկաւ տեղական Հիւանդանոցին կամ ազգային դպրոցին, փաստ ըլլալով որ Հայ ազգէն . . . մեթոտաւոր հանգուցեալներ, գերեզման իջնելէ վերջն ալ, պիտի յուզեն միտքերն ու քիչ մըն ալ սիրտերը . . . իրօք վրակէզ կտակներով:

Ես իմ մասիս ա՛յնչափ կը կասկածիմ կտակներէ — մանաւանդ Խառն Ժողովի անցեալ չորեքշաբթի օրուան իրաւախոհութենէն յետոյ — որ կը սկսիմ Կոստանդեանի կտակին չարաճճի մեկնութիւն մը տալ. մի՛ գուցէ, կ'ըսեմ, Դարակէօզեան կտակին գործադրութեան մեթոտը, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ երկնուած . . . բնախօսական ազդեցութիւն մը գործած ըլլայ «Մեթոտ»ի հեղինակի ուղեղին վրայ, և կասկած պատճառած իրեն՝ թէ օրին մէկն ալ Իզմիրի Հայ հասարակութիւնը կ'ելլէ . . . իրաւախոհութիւն սակարկելու տեղացի նպարավաճառներու հետ, կենդինար ի ձեռին, Կոստանդեան մատենադարանին փեղկերը բացած:

ԱՐԵՏ

ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐ

ՍՏԵՓԱՆ ԷՖԷՆՏԻ դիւանադպիր. դիւանադպիրի տիպար. ակնոցը աչքը ու սեւ ռըտէնկօթին ծայրը գետինը. Պատրիարքարանի ամենէն հին ու անխախտ սիւներէն մէկը. լուսահոգի Յակոբոս Պատրիարքէն մինչեւ հիմայ եկած գացած բոլոր եկեղեցականներուն բոլորանուէր հոգի մը:

Տ. ԿՈՌՆԱԿ Ծ. Վ. Արմաշի շրջանաւարտ մը. տժգոյն ու հակում ազազուն դէմք մը, շրջապատուած սեւ, գռուզ մօրուքով մը որ կը ջանայ այդ դէմքը պատկառելի ընծայել:

ՀԵԹՈՒՄ ԷՖԷՆՏԻ. Լրաբեր, արտայայտութիւն չունեցող դէմք մը. ոչ յօնքերու պռոստում ունի, ո՛չ ժպիտ. չոր, միօրինակ նայուածք մը որ զինքը համակրելի չի կրնար հանդիսացնել, մանաւանդ Պատրիարքարանի մթնոլորտին մէջ:

Հեթում էֆ. (աշխարհիկ ձայնով մը). — Կը փափագէի որբանոցներու վրայ ճշգրիտ տեղեկութիւններ առնել . . . :

Ստեփան էֆ. — Որպէս զի ուզածնուդ պէս խեղաթիւրէք, այնպէս չէ՞:

Հեթում էֆ. — Կը խոստանամ բառ մը անգամ չփոխել ձեր տուած բացատրութեանց. արդէն այնպէս պայմանաւորուած ենք, տառ մը չպիտի փոխուի:

Ստեփան էֆ. — Մենք պիտի խմբագրենք և դուք պիտի հրատարակէք:

Հեթում էֆ. — Կ'ընդունիմ:

Ստեփան էֆ. (Կոռնակ վարդապետին հետ խորհրդակցելով մեղմիկ). — Քանի՞ որբանոց ունինք, կրնաք ըսել:

Կոռնակ վրդ. (որ բարձրագոյն մաթեմաթիքի մէջ շատ յաջող է). — Յիսուներեք:

Ստեփան էֆ. (զարմանալով). — Իրա՞ւ կ'ըսես, ես միայն չորս հատ կը կարծէի:

Կոռնակ վրդ. — Մինչև իսկ կրնաք եօթանասունըութը ըսել:

Ստեփան էֆ. (ապշած բայց համոզուելու պատրաստ). — Ի՞նչ կերպով:

Կոռնակ վրդ. — Հաշիւը պարզ է: Ս. Պատրիարքը որոշած է արդէն որ կարելի եղածին չափ շատ որբանոցներ հաստատուին. այս մտքով ամէն գաւառական առաջնորդներու ամենախիստ հրահանգներ տուած է և ես խմբագրեցի այս շրջաբերականը. յաւակնոտ չեմ կարծեր ըլլալ հաւատալով որ ամէնէն աղէկ գրուածն է և Պատրիարքարանի ժամանակակից արձանին գլուխ գործոցը. գրուածքին ոճին վրայ հիմնուելով, կը հաւատամ որ այդ շրջաբերականին հասած ամէն կեդրոնի մէջ արդէն այս ժամուս մէկ մէկ որբանոց հաստատուած պիտի ըլլայ . . . (տեսնելով որ Ստեփան էֆ. շարժում մը կ'ընէ) ներեցէք, ամփոփ իմ հաշուիս խօսքն է: Ձեզի հաճելի ըլլալու համար կ'ուզեմ 50 % զեղչ մը ընել սակէն. և ընդունիլ որ շրջաբերականը հասած վայրերէն միայն կէսը Պատրիարքարանին հրահանգը ի գործ դրած է. գո՞հ էք Ստեփան էֆ.:

Ստեփան էֆ. — (Բոլորովին համոզուած) Հիմայ կը հասկնամ:

Կոռնակ վրդ. — (Շարունակելով) Բայց սաով ալ չեմ բաւականանար. աւելի համեստ, եկեղեցականի մը պէս համեստ ըլլալ կ'ուզեմ. գիտէ՞ք ինչ է եկեղեցական համեստութիւնը, Ստեփան Էֆէնտի:

Ստեփան Էֆէնտի. — (Հետաքրքիր) Սովորական համեստութիւնը չէ՞ միթէ:

Կոռնակ վրդ. — Բնաւ. Արմաշի մէջ, ուր այս մասին յատուկ դասաւանդութիւն կ'ըլլար, երկարօրէն ճշդուած է թէ ինչ են աշխարհական և եկեղեցական համեստութեան զանազանութիւնները: Սեղբեստրոս Պապը որուն աստուածաբանական հեղինակութիւնը ամէն ոք կ'ընդունի . . . :

Հեթում էֆ. — (Սպասելէ ձանձրացած) Լմնցա՞ւ խմբագրութիւնը.

Ստեփան էֆ. — Ի՞նչ անհամբերութիւն է ասիկա. հէմ լուր ուզելու կու գաք, հէմ ամբարտաւան ձևեր կ'առնէք: (Կոռնակ Վ.ին դառնալով) Հայրսո՛ւրբ, սքեր բերանը գոցենք. բան մը քաքենք, թող գրէ: — Նախ արձանագրութեանց դիմենք. կարծեմ թէ ճիշդ ու ճիշդ 3 կամ 4 որբանոց կայ Պատրիարքարանին միջոցով հաստատուած. լաւ, 4. 4 հատ ալ կայ որոնց բացումը որոշուած է, կ'ընէ 8. հոս հոն անկախաբար հաստատուած որբանոցներ կան, որոնց Պատրիարքարանը տարին 3էն մինչև 10 ոսկի առնել կու տայ, երբեմն որ մէկին ալ բնաւ փարայ մը չի տար. բայց սանք ալ կրնանք Պատրիարքարանինը սեպել. և ասոնց թիւը տասնի մօտ է, կ'ընէ ընդ ամէնը 18. հինգ որբանոց ալ կար, բայց նիւթական միջոցներու պակասութեան սաոնք վերջերս փակուեցան. բայց այս փակումը վարչութիւնը չի ճանչնար. պաշտօնապէս, քննելով սանք բաց են. ուստի կրնանք ապահովապէս ըսել թէ որ 23 որբանոց հաստատած ենք:

Կոռնակ վրդ. — Ձեր հաշիւը՝ իմս կը հաստատէ:

Ստեփան էֆ. — (Հեթում էֆ.ին դառնալով) Գրէ: Պատրիարքարանը՝ որուն յիշատակելի գործերը բազմաթիւ են և որ ժամանակին Արմաշի դպրեվանքը հաստատելու բաղդը ունեցաւ, այս անգամ յաջողած է 23 որբանոց հաստատելու, անկախաբար անոնցմէ՝ որոնք ինքնիրենին հաստատուած են:

Հեթում էֆ. — Որքա՞ն որբ այս հաստատութեանց մէջ:

Ստեփան էֆ. — (Շփոթած) Որքա՜ն . . . ի՞նչ մարդ էք դուք. հիմայ ալ որբերուն թի՞ւը գտնելու է: Գրէ՛, միջին հաշուով 2000 տղայ:

Հեթում էֆ. — Վերջին հարցում մը թոյլ կու տա՞ք:

Ստեփան էֆ. — Ո՛չ.

Հեթում էֆ. — Բառ մը.

Ստեփան էֆ. — Չէ՛ ըսի.

Հեթում էֆ. — Ի՞նչ կ'ընեն այս որբերը որբանոցներուն մէջ.

Ստեփան էֆ. — Ի՞նչ կ'ընեն. այս ալ հարցո՞ւմ է. ասանկ հարցո՞ւմ կ'ուղղուի. ի՞նչ անիմաստ հարցում. լրաբերի խելապատակի յատուկ հարցում մը. (խնդալով) հա հա. ինչ կ'ընեն որբանոցներու մէջ. ինչ պիտի ընեն, էֆէնտիմ, իբրև որբ կը պահուին:

(Ստեփան էֆ. կռնակը կը դարձնէ լրաբերին ու կը մեկնի և վարդապետին դառնալով կը շարունակէ ունկնդրել անոր ներհուն և իմաստալից խօսքերուն):

Գ. Զօհրապ

ՊԶՏԻԿ ԳԻՆՈՎՆԵՐԸ

Սովորութիւն ըրած ենք գովել պզտիկները, երբ մեծերու վայել և յատուկ բան մը կ'ընեն: Փոքրիկ տղեկ մը երբ չափահասի մը շարժումներ ընէ՝ կը ծափահարենք: Եւ նոր լեզու ելած մանուկ մը երբ խորհուրդ պարունակող նախադասութիւն մը թոթովէ բերնէն՝ խելացութեան նշան կը համարինք:

Ասկէ քանի մը օր առաջ տօնի մը առթիւ, քանի մը բարեկամներով պտոյտի ելած միջոցիս, ապշութեամբ տեսանք 11—14 տարեկան մանչեր, որոնք կարգով սարքով նստած կը գինովնային:

Գաղտուկ բան մը չէր ըրածնին: Այդ օրը հարիւրաւորներ, հոս հոն խմբակներ կազմած էին գեղին մէկ օդասուն բարձրաւանդակին վրայ ուր կը զուարճանային: Եւ մեր գեղացիներուն — ինչպէս նաև քաղքեցիներուն — զուարճութիւն ըսածնին գինովութենէն շատ տարբեր բան մը չէ:

Գինի, օղի խմողներու օղակներ շինուած էին դաշտին ամէն կողմը: Ջախահանները կը կլլէին, կ'երգէին և . . . կը կռուէին, իբրև բնական հետեւանք առաջին գործողութեան: Այս չափահասները պատկառանք չունէին իրենց քովիններէն. գէշ բան մը չէր ըրածնին, հարկաւ ասանկ կը խորհէին: Եւ պզտիկներն ալ կարծեմ իրաւունք ունէին խորհելու թէ իրենց համար ապահով կերպն էր հետեւիլ մեծերուն. և ճշդութեամբ օրինակած էին մեծերը:

Պզտիկներուն շինած շրջանակն ալ կատարեալ էր. գինիի և օղիի շիշերն ու գաւաթները իրենց սովորական տեղերն էին, շրջանակին մէջտեղը: Եւ ամէն կերպով յաջողած էին օրինակել իրենցմէ մեծերը, որովհետև յայտնի էր թէ աղուոր մը եղած էին, չափահաս արբեցողներուն հաւասար կատարեալ գինո՛վներ եղած էին:

Պահ մը դադրեցանք այդ մանուկ-խմողներուն քով: Խնդացինք ըրածնուն վրայ, որովհետև գինովի պատկերը կատարեալ էր: Այդ ջղաձգական խնդուքէն վերջ սակայն տխուր մտածումներ միայն պայթեցան մտքիս մէջ:

Ո՞վ էր պատասխանատուն: Որո՞ւն պէտք էր նեղանալ. մե՞ծ գինովներուն թէ պզտիկներուն:

Պարտիզակ

Ա. Գ.

ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՇԹԷԹԻՆ, 6 սեպտ.

Անցեալ շաբթուան անունը «արկածներու շաբաթ» դրեր էին լրագիրները: Գրեթէ ամէն օր հեռագիրները երկաթուղիի արկածի մը լուրը կը բերէին. մեքենաներ ջարդ ու փշուր եղած, մարդկային կեանքի կորուստներ, վիրաւորեալներ, մասամբ կենդանիներու և տեսակ տեսակ ապրանքներու մեծամեծ վնասներ, այնպէս որ մարդ յուսահատական մտածումներ ունենալ կը սկսէր պահ մը, արդի քաղաքակիրթ աշխարհին յառաջդիմութեանց բարիքներուն վրայ: Եւ իրաւ, ինչ համեմատութեամբ որ կը յառաջդիմենք գիտական աշխարհին մէջ, կարծես նոյն համեմատութեամբ ալ արկածներու թէ՛ քանակը և թէ՛ որակը հետզհետէ կը բարձրանայ:

Վայրաշարժերու գործարանատէրները այս արկածներու լուրերուն հանդէպ, նորանոր ապրանքներու, [illegible] ազդեցութեան տակ հազիւ սկսած ժամուն, [illegible] թմրութեան դէմքերնին: Նոր գիւտ մը իրենց հաշիւները տակնուվրայ ըրաւ: Արձագանքը այս անգամ Վիէննայէն կու գայ: Մէկ քանի ամիսներ կ'աւետէին, մեծ գաղտնապահութեամբ մը, թէ իրենց գրած հեռագրական մէկ նոր կարգադրութեան շնորհիւ երկաթուղիներու իրարու բախելէն յառաջ եկած սոսկալի արկածները այլ ևս վերջ մը պիտի գտնեն: Այս նոր կարգադրութիւնը, կամ գիւտը ըսենք աւելի ճիշդը, պիտի թոյլատրէ յարաբերութեան մէջ դնել երկու կառախումբեր, նոյն իսկ այն ատեն, երբ ասոնք իրենց ամէնէն մեծ արագընթացութեամբն իսկ իրարու դէմ ուղղուին: Մեքենավարները պիտի կրնան իրարու հաղորդել իրենց գտնուած տեղերը, իրարմէ ունեցած հեռաւորութիւնները, վերջապէս ամէն ինչ որ պէտք է, առաջքը առնելու համար այն սոսկալի արկածներուն, որոնց երեւէն մարդկութիւնը ա՛յնչափ կը տառապի այսօր:

Այս անձման գիւտին, որուն հնարիչները մարդկութեան բարերարներ կարելի է անուանել, եթէ բացուած քննութիւնը հաստատէ իրենց նորութեան գործադրելի բան մը ըլլալը, աղուորիկ բաժին մըն ալ ճամբորդներուն պիտի ելլէ: Որովհետև այսուհետև կարելի պիտի ըլլայ վակոններուն մէջէն, նոյն իսկ շոգեկառքին վազած ատեն, հեռագրել ուզուած ուղղութեամբ:

* * *

Նորութիւն մըն ալ միաստակ թրթուրներու դէմ ելեկտրականութեամբ մղուած պատերազմը կարելի է նկատել: Անոնք որ քիչ շատ պարտէզներու կամ անտառներու հետ գործ ունեցած են, գիտեն թէ որչափ անտանելի աւերիչ միջատներ են սա թրթուրները: Մեծ անտառատէրները մինչև հիմայ ասոնց ձեռքէն ազատելու համար ուրիշ միջոց չունէին, եթէ ոչ բանուորներ վարձել ու սակել տալ ծառերը իրենց ուտիչներէն: Այս միջոցը, ինչպէս կը տեսնուի, շատ նախնական բան մըն է և բազմացուածին մասամբ միայն գոհացում կրնայ տալ: Վերջերս եղած շահեկան փորձերէ հաստատուեցաւ թէ, ելեկտրականութիւնը հոս ալ կրնայ իր բարերար ազդեցութիւնը ի գործ դնել: Այս հետաքրքրաշարժ փորձերը եղան Ռօմինթէնրհայտէի Զիլլերա կոչուած անտառներուն մէջ: Մեքենաներու շարժուն կազմած մը, որ կը բաղկանար լոքոմոպիլէ մը, տինամոյէ մը, երկու ցոլացուցիչներէ և փիւքլէրեան գործիքէ մը, ու զետեղուած էր անտառին մէջտեղը: Լոքոմոպիլը ունէր 12 ձիու ուժ և տինամոն, որ մէկ րոպէի մէջ 1300 շրջան կ'ընէր, կ'արտադրէր 65 վոլթ և 140 ամբէր: Փիւքլէրեան գործիք ըսուածն ալ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ բլաթինէ 25 հազարերորդամեթր տրամագծով, 16 հատ զուգահեռական շարուած թելերու կազմած մը: Արդ, երբ ելեքտրական ուժգին հոսանքը կը միացնէր այս գործիքին, բլաթինէ թելերը ճերմկնալու աստիճան կը տաքնային ու կ'արտադրէին մօտաւորապէս 2000 մոմի լոյս:

Ցոլացուցիչները 25 մէթր բարձրութեան մը վրայ զետեղուած, լոյսի այս հեղեղը կը նետէին անտառին մթութիւններուն մէջ, մինչև 8 քիլոմէթր հեռու, ու թիթեռնիկները, որ ինչպէս յայտնի է, թրթուրներէն ծնունդ կ'առնեն ու իրենց հաւկիթները ծառերու տերեւներուն կամ կեղեւներուն մէջ զետեղելէ ետքը կը սատկին, հրապուրուած ու շլացած, խումբ խումբ կը դիմէին դէպի լոյսին աղբիւրը ու հազիւ բլաթինէ թելերուն մօտեցած, կ'այրէին, կ'ոչնչանային: Այս հնարքի գործողութիւնը թէև բաւական սուղի նստած է, սակայն համեմատելով բանուորներու տրուած օրականներու գումարին, զգալի խնայողութիւն մը ըրած տուեր է անտառատիրոջ: Ահա ասոր համար կը յուսացուի թէ, քիչ ժամանակի մէջ ընդհանրանայ այս իրապէս գնահատելի դրութիւնը, ազատելու համար անտառները իրենց սոսկալի պատուհասներէն:

* * *

Եթէ չըսենք պատուհաս մը, գէթ բաւական տաժանելի աշխատութիւն մըն է ժամկոչներուն համար, մանաւանդ ամրան տաքերուն, սա եկեղեցիներու աշտարակին զանգակները լսելի ընել տալը: Յառաջդիմութեան այս դարուն մէջ, ուր ամէն մարդու մեքենաներու շնորհիւ անհամեմատ դիւրութիւններ կ'ընծայուին, ամէնէն դժուարին աշխատութիւններն իսկ տղայական բաներ դարձնելով, բնական էր թէ ժամկոչ դասակարգն ալ բոլորովին երեսի վրայ չի թողուէր:

Ասիկա չեմ գիտեր թէ, արդեօք քաղաքներու հետզհետէ ընդարձակուելո՞ւն, թէ մարդոց դէպի եկեղեցին ունեցած անտարբերութեան աճեցումին է որ գրգիռ մը եղած է, երթալով աւելի մեծ ու աւելի ուժգին ձայն ունեցող զանգակներ զետեղել եկեղեցիներու շուրջը: Ինչ որ ալ ըլլայ, իրողութիւնը սա է թէ ժամկոչներու գործը հիմայ շատ դժուարացած է: Արդա՛րև դիւրին բան մըն էր և զուարճալի զբօսանք մը թերևս, հին ատենները, երբ ժամկոչը երկու պզտիկ մարձեր ձեռքին, մէկ քանի հատուածներ կու տար կախուած երկաթէ կամ պղնձեայ տախտակի մը ու սով բաւական կ'ըլլար արդէն հաւատացեալները խմբովին դէպի եկեղեցի դիմել տալու։ Իսկ հիմա՞, կրնաք երեւակայել թէ դիւրին բան մը չէ, երբ ահագին զանգակներ ժամերով շարժել ու թնդացնել հարկ կ'ըլլայ հաւատացեալներուն հասկցնելու համար թէ եկեղեցին արարողութիւնը սկսած է ու պարտին դէպի հոն փութալ։ Վերջերս Վիլհելմ Բ. կայսեր Քէօլնի մայր եկեղեցին նուիրած վիթխարի զանգակը հնչեցնելու համար ժամկոչներու անբաւականութիւնը զգալուելով, 45 հուժկու զինուորներ նշանակուեցան որոնք հազիւ կրնային բաղձացուած արդիւնքը առաջ բերել. Նոյն անպատեհութիւնը դարձեալ զգացուեցաւ Պերլինի Մեծն Վիլհելմ կայսեր յիշատակին կառուցուած եկեղեցւոյն զանգակին շուրջը, որուն համար ալ 22 ուժեղ մարդոց ներկայութիւնը անհրաժեշտ եղաւ։ Այս անպատեհութեանց առաջքը առնելու համար խորհուած է հիմայ մեքենայ մը հաստատել ու սանկով խեղճ ժամկոչներուն քրտինքին խնայել քիչ մը։ Զանգակատան մէջ ելեկտրական շարժիչ մեքենայ մը զետեղելու ձեռնարկուած է արդէն. այսուհետեւ ժամկոչը ելեկտրական պզտիկ ապակ մը միայն աջ կամ ձախ պիտի դարձնէ, սոսկ բաւական պիտի ըլլայ ելեկտրաշարժին, ամէնէն խոշոր զանգակներն իսկ ուժգին և կանոնաւոր կերպով հնչեցնել տալու։

Եթէ մեր ժամկոչները, այս ցանկալի, անաշխատ հանգստութենէն բաժին մը առնելու բաղդը չունենան, կրնան սակայն իրենց զաւկներուն կամ թոռներուն համար վստահ ըլլալ թէ անոնք միանգամ ընդ միշտ ազատուած պիտի ըլլան զանգակներու չուաններէն կախուելով արիւն քրտինք մտնել։ Աչքերնին լոյս ուրեմն։

Հ. Ա.

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ երեկոյեան առաջնորդութեամբ Դպրեվանքի վարդապետներուն և ընծայացուներուն, Պատրիարքարանէն ուղղակի Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին երթալով կիրակի առաւօտ ժամերգութեանց ներկայ գտնուեցաւ։ Երէկ առաւօտ Ն. Սրբազնութիւնը հանդիսաւոր պատարագ մատուցանելով, Դպրեվանքի բարձրագոյն կարգի 6 սաները սարկաւագ ձեռնադրեց և այս առթիւ պարագային յարմար գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ։

ԻԶՄԻՐԻ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

Իզմիրէ մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ օգոս. 27 թուականով։

Ուսումնական Խորհուրդը կազմուեցաւ վերջապէս, դպրոցներու բացման ճիշդ մէկ շաբաթ մնացած։

Նազարէթ Էֆ. Ներսէսեան Ատենապետ
Թերզեան » Դաւիթեան Ատենադպիր
Թովմաս » Թաւաքեան Գանձապետ
Տէրթ. Տիգրան Սարգիսեան
Պէշարեան »։

Բանիբուն և գործունեայ անդամներ ամէնքն ալ։

Այս Խորհուրդը անմիջապէս գործի ձեռնարկելով, առաջին, փոխանորդ Հօր սատարութեամբ հեռագրեց Գրիգոր Էֆ. Զօհրապի որ Իզմիրի դպրոցներուն յարմար տեսուչ մը յանձնարարէ։ Պատասխանը եկաւ ընդ փոյթ։ Յանձնարարուածն էր Գատըգիւղի դպրոցին երբեմնի տեսուչն Մինաս Էֆ. Չալեան, իր պաշտօնին կարող, հմուտ և գործունեայ անձ մը։ Ուսումնական Խորհուրդը կազմէ Սերովբէ Էֆ. Դաւիթեան անմիջապէս հեռագրեց ընտրելին ընդունուած ըլլալը։ Հիմա բանակցութեան մէջ են։ Կը յուսանք թէ սեպտ. 1էն դպրոցները պիտի բացուին։

◆

Մարզուանի Ս. Աստուածածին վանքին մատակարարութիւնը ցարդ անգոյն Թաղ. Խորհուրդին ձեռքով կը կատարուէր, ինչ որ միշտ ապարդիւն եղած էր։ Վերջերս Ամասիոյ Գաւառ. Խառն Ժողովը մատակարարութեան մասին մը կարգեր է որ վանական Տնօրէն Խորհուրդէն անջատ մի միայն վանքին եկամուտը պիտի մատակարարէ։

Կը լսենք թէ Մարզուանի Թաղ. Խորհուրդը ամէն միջոց ի գործ կը դնէ մատակարարութեան գործը ձեռքէ չհանելու համար։

—Ս. Պատրիարք Հայրը հաստատեց Խասգիւղի Թաղ. Խորհուրդին նորոգ ընտրութիւնը։

—Շումլուի Տ. Խորէն քահանան կը գրէ Պատրիարքարան թէ իրեն դէմ եղած զանգատները հակառակութեան արդիւնք են, թէ ինք կատարեալ հանդարտութեամբ իր հովուական պաշտօնը կը կատարէ և Ս. Միւռոն կը խնդրէ Պատրիարքարանէն։

—Սոֆիայի Իւրնէճ գիւղի քահանային դէմ ալ զանգատներ եղած և անոնց քննութիւնը յանձնուած էր Սոֆիայի Թաղ. Խորհուրդին, որ գիւղացիներուն զանգատները լսեր և իր տեղեկագիրը դրկեր է Պատրիարքարան։

—Գումգաբուի չորս վճռայէն թաղեցոյն Ազգասիրականը հրատարակած է իր տարեկան տեղեկագիրը, 1897 մայիս 1էն մինչեւ 1898 ապրիլ վերջ, ուր մանրամասն կերպով կը պատկերացնէ իր մարդասիրական գործունէութիւնները ու բոլոր հաշիւները, բժշկական տեղեկագրով։

Այդ մարմին անձնուէր աշխատութիւնք ինչպէս նաև այս կանոնաւոր հաշուակալութիւնը հաւասարապէս գովեստի արժանի կ'ընեն զինքը։

◆

ԱՐՄԱՇԻ ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Դպրեվանուց վարչութիւնը կը փութայ ծանուցանել, Արմաշու Չարխափան Ս. Աստուածածնի բարեպաշտ ուխտաւորաց թէ երթեւեկութեանց դիւրութեան համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուած են նախկին տարիներու նման։

Ոստիկանութեան նախարարութիւնն ալ կարեւոր հրահանգներ տուած է իր առաքեալներուն, որպէս զի ուխտաւորաց երթալուն և դարձին առթիւ քաղաքամերձ կայարաններու մէջ նոյնպէս անոնց Օսմանիէ (կամ Համիտիէ) Բէկչէբէկները, երթեւեկի կարգապահութեան հսկելու համար։

Նիկոմիդիոյ, մինչեւ Արմաշ ճանապարհին ապահովութիւնն ալ կատարուած է, տեղական իշխանութեանց ձեռք առած կարգադրութեանց շնորհիւ, և վանքին կողմէ ալ յատուկ պաշտօնեաներ կարգուած են բառ սովորութեան ուխտաւորաց ընկերակցելու համար։

Նիկոմիդիոյ մէջ գտնուող վանքի գործակատարներէն ալ պիտի ջանան ուխտաւորաց պէտք եղած դիւրութիւններն ցուցնել և պատրաստել։

(Վարչութիւն Դպրեվանուց)

28 Օգոստ. 89 2—2

ԱԶԴ.—Յօտակայ գաւառային քաղաքի մը ազգ. դպրոցին համար պէտք կայ փորձառու մանկավարժ-վարժապետի մը։ Գտ. հացուցիչ տեղեկանալ Դիմել Արեւելքի Խմբագրատունը։ 126 4—4

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՀ ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻԻՆ

Աւստրիոյ կայսրուհին որ օդափոխութեան համար Ժընեվ կը գտնուէր, շաբաթ օրը մեռաւ։ Ստորեւ այս մասին հեռագրական գործակալութիւններու համառօտուած լուրերը.

Ժընեւ, 10 սեպտ.—Աւստրիոյ Եղիսաբեթ կայսրուհին այսօր Ժընեվի շրջակայքը ոճրագործութեան մը կատարած միջոցին մեռաւ։ Այս մահը որ անակնկալ կերպով տեղի ունեցած է, խորին յուզում առաջ բերաւ։ Կայսրուհին Թէրիթէ կը գտնուէր, Ժընեվի մօտ, ուր ամէն տարի մէկ քանի շաբաթ կը մնար։

Վիեննա.—Եղիսաբեթ կայսրուհիին մահուան սոսկալի լուրը հոս հասնելուն աննկարագրելի ցաւ, յուզում և սրտմաշութիւն պատճառեց։ Արքեպիսկոպոսը, Նախարարապետ կոմս Թուն և արտաքին գործոց նախարար կոմս Կոլուխովսքի անմիջապէս Շէօնպրուն գացին, ուր կը գտնուի Աւստրիոյ կայսրը, որ [illegible] երեւոյթը յուսահատ է։

Ցաւակցութիւններ.—Վեհ. Սուլթանը հեռագրով ցաւակցութիւն յայտնեց Աւստրիոյ կայսեր։ Կայս. պալատին կողմէ կայս. սուտ. Թէքնիսպահ միւշիր Էտհէմ փաշա և Բ. Դրան կողմէ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա երէկ Թարապիա գացին և ցաւակցական այցելութիւն տուին Աւստրիոյ դեսպան Պարոն Քալիչէի։

—Վիեննայի օսմ. դեսպան Մահմուտ Նէտիմ պէյ անմիջապէս կայսեր պալատը երթալով ցաւակցութիւն յայտնեց։ Բէշթայի օսմ. ընդհ. հիւպատոս Լոթֆի պէյ ցաւակցական այցելութիւն տուաւ Նախարարապետ Պարոն Պանֆիի։

—Բոլոր վեհապետները և Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահը ցաւակցական հեռագրեր ուղղեցին Ֆրանց Յովսէփ կայսեր։ Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ կայսրներուն հեռագիրները ուշադրաւ են։

—Աւստրիոյ և Հունգարիոյ ամէն կողմերէն ցաւակցական բազմաթիւ հեռագիրներ կը հասնին Վիեննա։

Հանգուցելոյն մարմինը յատուկ կառախումբով Վիեննա պիտի տարուի և եկեղեցական կարգը հոն պիտի կատարուի։ Թաղուելիք տեղը դեռ որոշուած չէ։ Հաւանօրէն ամփոփուի Մաքսիմիլիան գերեզմանատունը, ուր թաղուած է տղան, Ռուտոլֆ արքեդուքսը։ Հեռագիր ղրկուած է Ժընեւ՝ մարմինը Վիեննա փոխադրելու։

Վիեննայի և Բէշթայի մէջ.—Եղիսաբեթ կայսրուհիին մահուան լուրը շաբաթ կէս օրին հասաւ Վիեննա, ամենամեծ ցաւ պատճառելով։ Իրիկուան լրագիրները սեւ եզերքով հրատարակուեցան, ցաւակցական յօդուածներով։ Առաջին հեռագիրը հասաւ արտաքին գործոց պաշտօնատունը որ ձեռամբ մը կայսեր իմաց տրուեցաւ։ Ն. Վեհափառութիւնը շատ զգածուեցաւ։ Բոլոր պաշտօնատուները դրօշները կէս պարզեցին սուգի համար։ Կայս. պալատին դիմացի հրապարակը, Րինկ, ժողովուրդի առատ բազմութիւն մը հաւաքուելով ցաւակցական արտայայտութիւններ ըրաւ։ Երէկ Վիեննայի բոլոր եկեղեցիներուն մէջ մեծ բազմութիւն կար. հոգեհանգիստ կատարուեցաւ։ Աւստրիոյ կայսրուհին Հունգարիոյ թագուհին ալ ըլլալով անոր մահուան համար, Բէշթայի մէջ ալ մեծ սուգի և ցաւակցութեան արտայայտութիւններ եղան։

Կենսագրութիւն.— Եղիսաբեթ Ամալի Եօժէնի կայսրուհին ծնած էր 1837 դեկտ. 24ին։ Պաւիէրայի Մաքսիմիլիեն Յովսէփ դուքսին աղջիկն էր։ Տասն վեց տարեկան էր, 1854 ապրիլ 24ին ամուսնացաւ Աւստրիոյ կայսեր հետ։ Հարսնիքին օրը, կայսեր հրամանաւ հանրային խրախճանութիւններ կատարուեցան։ Վիեննայի ու Լոմպարտիայի մէջ երկար տարէն ի վեր տիրող պաշարման վիճակը նոյն օրը վերցաւ։ Կայսրուհին երեք զաւակ ծնաւ. 1856 յունիս 12ին՝ Կիզել Լուիզ Մարիա արքեդքսուհին, 1858 օգոստոս 21ին՝ Ռուտոլֆ արքեդուքսը և 1869 ապրիլ 22ին՝ Մարիա Վալերիա արքեդքսուհին։ Կիզել արքեդքսուհին ամուսնացաւ Պաւիէրայի Լէոփոլտ իշխանին հետ։ Վալերիա արքեդքսուհին ալ վերջերս ամուսնացաւ։ Իսկ Ռուտոլֆ իշխանին մահուան պարագաները 1889էն յայտնի են։ Եղիսաբեթ կայսրուհին երկար տարէն ի վեր անտարբերութեան ենթակայ էր. այս պատճառաւ տարին հազիւ փոքր մէկ մասը Վիեննա կ'անցնէր։ Վիեննա եղած ատեն ալ հանդէսներու և ընդունելութիւններու ներկայ չէր գտնուեր և այդ պարտաւորութիւնը արքեդքսուհիներուն կը յանձնէր, մանաւանդ Սթէֆանի արքեդքսուհիին, երբ տակաւին ամուսինը Ռուտոլֆ արքեդուքսը կենդանի էր։ Երբ օտար վեհապետներ Վիեննա այցելէին և կայսրուհին պարտաւոր ըլլար խնջոյքի ներկայ գտնուելու, իր առջեւ դրուած ափսէներով կաթ միայն կը խմէր և ուրիշ բան ձեռք չէր դպցներ։ Ձմեռ Գորֆու կղզին և կամ Ֆրանսայի հարաւային կողմերը կ'երթար։ Ամառ Թիրոլ, Զուիցերիա և կամ երբեմն ալ Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ ամարանոցները։ Հիւանդագին վիճակին պատճառաւ երկար տարիներէ ի վեր ափսոսած էր զբօսնութեամբ ապրելու։ Իր որդւոյն, Ռուտոլֆ արքեդուքսին մահը շատ ցնցեց զինքը և տաղտկալի վիճակը աւելի խանգարուեցաւ։ Մանաւանդ եղերական մահը իր քրոջ, Ալանսոնի դքսուհիին, որ Բարիզի Գթութեան Պազարին մէջ այրեցաւ, ամէնէն ծանր հարուածը տուաւ իրեն։ Անցեալները իր աղջկան, Վալերիա արքեդքսուհիին, հարսնիքի հանդէսներուն միայն ներկայ գտնուեցաւ։

Կայսրուհին շատ գթած էր և բարեսէր։ Ամէն այցելած տեղերը մեծաքանակ դրամ կը բաշխէր աղքատներուն։

Եղիսաբեթ կայսրուհին հիմա քոյր մը միայն ունի, որ Նափոլիի արքայական գերդաստանի պատկանի կ'ըլլայ։ Ինչպէս յայտնի է, Իտալիոյ միութիւնը հաստատուելէն ի վեր այս գերդաստանը գործնական իշխանութիւն չունի։

Ցաւակցութեան օրը Բերայի Սանթա Մարիա եկեղեցին մէջ կրօնական արարողութիւններ պիտի կատարուին։ Դեսպանը իր բոլոր պաշտօնեաներով ներկայ պիտի գտնուի։

—Պոլսոյ նաւահանգստին մէջ գտնուած աւստրիական շոգենաւերը դրօշները կէս պարզած են սուգի համար։

ԽԱՐԹՈՒՄԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

Հինգ թնդանօթնաւեր, իրենց ամբողջ նաւազներով և զօրքերով լեցուն նաւեր քաշելով, երեքշաբթի Խարթումի դիմացէն ճամբայ ելան ապստամբ Նեղոսն ի վեր երթալու։ Քիչնըր փաշա, Օմտուրմանի յաղթանակին վրայ դրկած իր հեռագրական տեղեկագրին մէջ ըսած էր թէ ապստամբ Նեղոսի ձախ եզերքին վիճակը անկարելի կ'ընէ որ իր թնդանօթնաւերը հալածեն Խարթումի Էմիրը, հետեւաբար վերը յիշուած թնդանօթնաւերու ճամբայ ելլելէն չի կրնար հետեւցնել թէ թշնամութիւնները անմիջապէս պիտի սկսին։ Քիչնըր փաշայի կազմած ուղտի հեծեալ զինուորները հաւանօրէն Խարթումի հարաւային կողմը հասնին Էմիրին յորդուոյն ու զօրքերուն։ Հաւանական կը կարծուի թէ այդ թնդանօթնաւերը գացած ըլլան միանալու Մաք Տոնալտի արշաւախումբին, որ Ուկանտայէն կու գայ։ Այս յատակագիծը շատոնց որոշուած է և Անգլիոյ ելմտական նախարարը յունիս 27ին Երեսփ. ժողովին մէջ խօսած էր այս մասին։ Թուին կը յուսայ թէ Մաք Տոնալտի արշաւախումբը մօտերս միանայ Քիչնըր փաշայի թնդանօթնաւերուն։ Այն ատեն այդ տեղերուն մէջ Ֆրանսայի իրաւունքները պիտի քննուին եթէ ստոյգ է այն լուրը թէ Պ. Լիոթառ ու Մարշան Նեղոսի վրայ կայան մը հաստատած են Ֆաշոտայի ու Խարթումի միջեւ։

—Նիւ Եորք Հէրըլտի թղթակից Պ. Հէրպըրթ Հօուարտ, որուն մահը ծանուցուեցաւ, Օմտուրմանի ճակատամարտին ատեն չէ մեռեր, այդ ճակատամարտին ներկայ գտնուեր է առանց վնաս մը կրելու, բայց Խարթումի գրաւման պահուն իր ձին քշեր է, որպէս զի առաջին անգամ ինք ներս մտնէ եւրոպացի բանտարկեալները ազատելու և կամ լաւ եւս անոնց հետ խօսակցելով լրագրին տեղեկութիւն հաղորդելու։ Թղթակիցը քաղաք մտնելու պահուն թշնամիէն սպաննուեր է։

—Խարթում գտնուող Եւրոպացի գերիներուն մէջ կայ Բրուսիացի վաճառական Քարլ Նէֆֆէլ, որ տասներկու տարիէ ի վեր գերի ինկած է ու անտանելի կեանք մը վարեր։ Նէֆֆէլ զինուորութենէ ազատելու համար Գերմանիայէն փախած էր։ Եգիպտոս գացած էր և անկէ Խարթում վաճառականութեան համար. կինը Անգլիացի է և Գահիրէ կը բնակի։ Օմտուրմանէն փախած կղերական մը վերջերս իմաց տուաւ իր երկաթէ մահը։

—Քիչնըր փաշայի մէկ հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ Ըստրէպոհի կողմէ հինգ հարիւրի չափ ջորի հեծած զօրք դրկած է Խարթումի էմիրը հալածելու։ Եգիպտացի հեծելազօրքերը գրաւեր են հարիւր ուղտ որոնք էմիրին զօրքերը դէպ ի հարաւ տանելու սահմանուած էին։ Օմտուրմանի քաղաքը գրաւելու պահուն 400 Սուտանցի մեռած ու վիրաւորուած են։ Նեղոսի չորս ջնդակ գիւղերը անհարազատներէ պաշտպանելու համար երկու թնդանօթնաւեր դրկուած են։ Օմտուրմանի շրջակայ գիւղերու բնակիչները մեծ թուով քաղաք կը դառնան։

ՏՐԷՅՖՈՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

Էսթէրհազիի ո՛ւր գտնուելու մասին դեռ որոշ տեղեկութիւն մը չի կայ։ Հօրեղբօրորդին իրեն դէմ իրաւ խարդաւանք դատ բացած ըլլալով կոչնագիր ղրկուեր է Էսթերհազիի բացակայութիւնը այն ատեն երեւան հանուեր է։ Էսթէրհազի գրեր է ատենականութեան որ եթէ իր տան մէջ գրաւուած թուղթերը ու նամակները իրեն չվերադարձուին, իր գտնուած տեղը պիտի չյայտնէ։ Սալուա կ'ըսէ թէ Էսթէրհազի հիմա Լոնտոն կը գտնուի և Տրէյֆուսի դատը եթէ վերստին տեսնուի ինք Ֆրանսա պիտի չդառնայ։

—Իմացուելով որ Էսթէրհազի պիտի բողոքէ զինքը զինուորութենէ վտարելու որոշումը տուող քննիչ յանձնաժողովին դէմ, Թան իր թղթակիցը ղրկեր է Էսթէրհազիի հօրաքոյրին, տիկին Մարկիւթ Բէյսի տունը. սա ըսեր է թէ Էսթէրհազին սենեակի մը մէջ պահած է, որպէս զի ամէն վայրկեան հարցափորձի ենթարկուելէն ազատէ։ Հօրաքոյրին յայտարարեր է նաև թէ Էսթէրհազի տուած է այդ բողոքագիրը։

—Գեր. դիւանապետ Հանրիի կուսակիցները մտադիր են անոր արձանը կանգնել։ Հանգանակութիւն մը բացուած է. ստորագրողներուն մէջ կայ եղեր պատերազմական նախորդ նախարար Պ. Քավէնեաք։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ կնքուած համաձայնութեան վրայ աւելի ճշգրիտ տեղեկութիւններ կը գտնենք շաբաթ իրիկուան սուրհանդակով առնուած եւրոպական թերթերու մէջ։ Համաձայնութեան սկզբունքը անտնտեսական է. մանաւանդ թէ կը վերաբերի այս երկու տէրութիւններու Չինաստանի մէջ ունեցած ազդեցութեան շրջանակին վրայ, երկաթուղիներու նկատմամբ։ Երկու տէրութիւնները երկաթուղի գիծ մը պիտի շինեն Թիեն-Ցինէն Շին-Քիանգ, անգլեւգերման դրամագլուխներով, զորս անգլեւգերման ընկերութիւն մը պիտի հայթայթէ։ Այս գիծին վարչութիւնը մինչեւ Շան-Թունկ Գերմանիոյ պիտի վերաբերի և Եանկ-Ցէ-Քիանկի հովտին մէջ ալ Անգլիոյ։ Գերմանիա յանձն կ'առնէ Չինաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան մօտ օժանդակ ըլլալ Անգլիոյ պահանջումներուն Եանկ-Ցէի հովտին մէջ երկաթուղիներու արտօնութեան համար։ Անգլիա իր կողմէ յանձն կ'առնէ օժանդակ ըլլալ գերման ազդեցութեան շրջանակին վերաբերեալ պահանջումներուն։

—Վիեննայի քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը հաւատան թէ Անգլիա 99 տարուան համար Բորթուկալէն պիտի վարձէ Տէլակոայի (Ափրիկէ) ծովածոցը։

ԶԷՆԸՆԿԷՑՈՒԹԻՒՆԸ

Հաւաս կը հաղորդէ թէ ընդհանուր զէնընկեցութեան խնդիրը եղած է առաջին երեւոյթէն, այն է բոլոր տէրութիւններու հաւանութիւնը Ցարին առաջարկին համար։ Այս հաւանութիւն տրուելէն տրուած է դաշնակներուն ամբողջութեամբ պատասխանը՝ Մուրավիեվ կոմսին շրջաբերականին։ Խնդիրը այժմ երկրորդ երեւոյթի մէջ մտած է, այսինքն տէրութիւններու միջեւ կարծիքի փոխանակութեան մը, զէնընկեցութեան առաջարկութեան համար։ Կարծիքի այս փոխանակութենէն ետքն է որ տէրութիւնները վերջնական պիտի պատասխանեն ռուսական առաջարկութեան։

—Մուրավիեվ կոմսին շրջաբերականը Վատիկան հաղորդուեր է, Պապին ուղղուած ստորագիր նամակով մը, որուն պատասխաներ է Լեւոն ԺԳ։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

Մատրիտէն սեպտ. 7 թուական հեռագիր մը կ'ըսէ թէ քաղաքային ու զինուորական իշխանութիւնները հակառակութիւնները կը կրկնապատկեն, ծայրայեղ կուսակցութիւններու ընթացքին պատճառաւ։ Խորհրդարանի նիստերը միշտ յապաղուած են։ Գարլիստականները և Պ. Ռոմէրօ Ռոպլէտոյի ու զօրավար Վէյլէրի կուսակիցները յայտարարեցին որ հանրապետականներուն պէս իրենք ալ Ժողովի նիստերուն ներկայ պիտի չգտնուին եթէ հաշտութեան համար կատարուած վիճաբանութիւնները գաղտնի ըլլան։ Զօրավար Բոլավիէխայի նախագահութեամբ կազմուած միապետական նոր կուսակցութիւնը այս շաբթու իր յայտարարութիւնը պիտի հրատարակէ։

—Ծերակոյտին մէջ Ալմէնարի կոմսը պահանջեց պատերազմի սկիզբէն ի վեր Քուպայի, Բորթօ-Րիքոյի ու Փիլիպպեաններու բանակներուն մէջ եղած մահերու և տրուած պատուանշաններու ցուցակը, որովհետեւ լրագիրները հրատարակեցին թէ մեռելոց թիւը 90,000ի կը հասնի։ Գաղթային նախարարը պատասխանեց թէ պիտի աշխատի Ծերակոյտին ներկայացնելու պահանջուած ցուցակը, բայց այս խորքի պահանջման մը պատասխանատուութիւնը առնելու են կը պարտին։ Ալմէնարի կոմսը պատասխանեց թէ պատասխանատուութիւններ ստանձնելու ատենը չէ. «Պատասխանատուութիւնները այն ատեն պիտի ճշդուին, երբ Մանիլայի ու Սանթիակոյի մէջ պատահած անկարգ խռովութիւնները ձեռք առնելու ատենը գայ։»

—Ծերակոյտը երկու յանձնաժողով կազմեց. մէկը՝ քննելու այն օրինագիծը որով կառավարութիւնը պիտի արտօնուի երկիրներ թողելու. միւսը՝ ուսումնասիրելու արտաքին փոխառութիւնը ներքինի վերածելու ծրագիրը։ Առաջին յանձնաժողովին պետ ընտրուեցաւ արտաքին գործոց նախկին նախարար Պ. Կալլան։

—Զօրավար Վէյլէր, որ Ծերակոյտին մէջ հաշտութեան բողոքելին հակառակ պիտի խօսէր, հիմա, նիստերը գաղտնի ըլլալուն համար չուզեր խօսիլ։

—Երեսփ. Ժողովին մէջ զինուորական պաշտօնեութեան պահանջման, բայց պատերազմական նախարարը մերժեց ըսելով որ հանրային շահերու կը դպչին։ Ուրիշ հարցման մը պատասխանելով, պատերազմական նախարարը ըսաւ թէ Փիլիպպեանները դեռ Սպանիոյ վեհապետութեան տակ կը գտնուին, որով բանական թուով զինուորի պէտք կայ պէտք եղած ատեն արշաւանքներու պաշտօնեաներու։

—Իլօ-Իլօյէն (Վիզայեա, Փիլիպպեանք) զօրավար Րիոս հեռագրեց Վիզայեայի շուրջը մէկ քանի մարտնչումներով կատարուած ապստամբութեան արդիւնքը։ Բնակչութիւնը հաւատ չէ հանդիպեր, ուրիշ կ'երեւայ թէ ապստամբները դեռ մտադիր չեն մարդ զրկելու Վիզայեա կղզին։

—Փիլիպպեաններու մէջ քանի ապստամբապետներ գումարումը ունեցեր են. Տասնըսէ կարծիք յայտներ են որ Փիլիպպեանները Մ. Նահանգաց թողուին. իսկ երկուքը՝ հանրապետութիւն հրատարակուի։

—Մեխիքոյի գանազան կէտերուն վրայ դեղին տենդը դիւրել կը պատահի։ Ֆրանքլինի մէջ (Լուիզիանա) 12 դէպք և մէկ մահ պատահեցան։ Ամէն կողմ քարանթինայի շղթաներ կը հաստատուին։

—Պ. Լէոն ի Քաստիլլօ երեքշաբթի Մատրիտ հասաւ և պիտի տեսակցի Պ. Սակաստայի հետ։ Բարիզ դառնալուն մէկտեղ պիտի տանի Պ. Ֆիլիքս Ֆօրի նորընտրուած սուրհանդակին պատասխանը։

—2400 զինուոր Սանթիակոյէ հասան։ Ճամբան դեղ-դինուորներ մը մը և 76 զինուոր մեռած էին։ Ուրիշ վեց հազար ալ մօտերս տարուելու համար մեկնելու են։ Զօրավար Լինարէսի վերքերը առողջացած են։

◆

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԱՅՐ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ.—Զարը Բերէկհարպարի Տրակոններու գունդին պետ կարգեց մայր կայսրուհին։ Աղեքսանդր Գ. կայսրը այդ գունդին պետն էր։ Եղիսաբեթ-Թէօտորովնա մեծ դքսուհին ալ Չերնիկովի Տրակոններուն պետ կարգուեցաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսրը, Հանովրի մէջ տրուած հացկերոյթի մը պահուն յայտարարեց թէ այս տարի Խորհրդարանին օրինագիծ մը պիտի ներկայացուի, առաջարկելով բանտարկութեամբ պատժել այն անձերը որոնք գործաւորները գործադուլի կը գրգռեն և կամ թող չեն տար որ աշխատին։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Ֆրանսայի ծովային նախարարին նոր ծրագրին նայելով, Միջերկրականի նաւատորմիղը վեց զրահաւորէ պիտի բաղկանայ և երկու մասի պիտի բաժնուի։ Այս զրահաւորներուն հետ պիտի գտնուին նաև յածանաւեր, երեք թորփիլահալած և վեց թորփիլանաւ։ Հիւսիսային նաւատորմիղը պիտի բաղկանայ վեց զրահաւորէ, յածանաւերէ և թորփիլանաւերէ։ Պ. Լօքրուա յայտարարեց թէ հեռաւոր վայրերու փոխադրական նաւերը դարձեալ պիտի վերածուին նոր զինուորութեամբ նաւերու։

ՑԱՐԸ ՍԵՒԱՍՏՈՊՈԼԻ ՄԷՋ.—Սեւաստոպոլի նաւային ակումբին մէջ տրուած հացկերոյթի պահուն Ցարը այսպէս խօսեցաւ.

«Միշտ հաճոյք կը զգայի Սեւաստոպոլ գտնուելու համար, և այսօր երջանիկ եմ որ Ցարուհիին հետ առաջին անգամ ձեր մէջ ներկայ կ'ըլլամ։ Շնորհակալ եմ, Պարոններ, ձեր սրտագին ընդունելութեանը համար, բաժակս կը պարպեմ ձեր կենաց և Սեւ ծովու մեր նաւատորմին փառքին համար։»

Նոյն վեհափառութիւնները այցելեցին Ինքէրմանի վանքը, ուր կղերականներուն կողմէ ընդունուեցան, զանգակահարութիւններով։ Ճաշէն ետքը այցելեցին հիւանդանոցները, նաւարանը, և այլն։

ՌՈՒՍԵՐԸ ԿԵԴՐ. ԱՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Տօնշէնքօֆի կուսակալը Ֆերկանայի մէջ կատարած ուղեւորութիւններէն վերադարձաւ։ Ժողովուրդը շատ կը գովէ մայիս 22ի դէպքերուն համար և շնորհակալութիւն կը յայտնէ Ցարին հրամանաւ իրենց դէմ դատական գործադրութիւնները դադրեցնելուն համար։ Վերջին շփոթութեան հետեւանօք եղող ժողովուրդին մէկ միլիոն ռուբլի տուգանք պիտի առնուի։ Ռուս գաղթականութիւն մը պիտի հաստատուի Մէնձամոլ գիւղին մօտ, որ շարժման կեդրոնն է։

ԻՏԱԼԻՈՅ ելմտական նախարարութիւնը յայտարարեց թէ 1899ի հասոյթները վեց հարիւր միլիոն ֆր. են։ Թէեւ նաւատորմին համար յաւելուածական վարկեր կան, սակայն հասոյթները դարձեալ աւելուածութիւն մը ունին։

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ կառավարական պաշտօնատուները կը պատրաստեն յառաջիկայ տարուան իրենց ելմտացոյցները։ Բայց խնայողութիւններով պիտի գոցեն, որ դժուար պիտի ըլլայ, պատերազմէն ետքը ի վեր ամէն տարի ստացած մեծ վարկերը։

—Մինչ կը հեռագրեն թէ Երեսփ. ժողովին լուծումը հակառակի մէջ տեղի պիտի ունենայ և նոր ընտրութիւնները նոյեմ.ին պիտի կատարուին։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՄԻՍԻՈՆԱՐՆԵՐԸ.—Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ, կ'ըսէ Իգդամ՝, Պարսկաստանի մէջ ամերիկացի, անգլիացի ու ռուսիացի միսիոնարներու իրարու դէմ բրած մրցումը ուշադրութիւն կը հրաւիրէ։ Քաղաքական ակումբներու մէջ կարեւորութիւն կու տան և ուշադրութեամբ կը հետամտեն անոնց գործառնութիւնները։

ՄՈՒԶԱՖՖԷՐԷՏՏԻՆ ՇԱՀԻՆ Եւրոպա կատարելիք ուղեւորութեան գլխաւոր առարկան է Պարսկաստանի բանակին բարենորոգումը ու ապահովութիւնը, վաճառականութեան ու երկրագործութեան զարգացումը, մաքսատուններու կանոնաւորումը, խճուղիներու շինութիւնը, և այլն։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ թագաւորն ու թագուհին շաբաթ օրը Վառնա պիտի երթան այցելութիւն տալու Ֆերտինանտ իշխանին։ Ընդունելութեան համար մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին։

ՊԱՐՈՆ ՎՈՆ ԲԻԼՕՒ.—Գերմանիոյ կայսրը կոմսութեան տիտղոս տուաւ Աթէնքի գերման դեսպանին որ պիտի կոչուի Բիլօվ-Քրոնթէլրի կոմս։

ՇԱՔԱՐ ԵՒ ԽՈԶԱԿ.—Եւրոպական հրապարակներու մէջ շաքարի գինը միշտ կը բարձրանայ, իսկ խոզակինը՝ կ'իյնայ։

ԲԱՐԻԶԻ զինուորական կառավարչի պաշտօնը, զօրավար Զիւրլէնտէնի պատերազմական նախարար անուանուելուն պատճառաւ, փոխանորդաբար պիտի վարէ զօրավար Գօրլիս, Բարիզի կեդրոնական հրամանատարը։

ԱԹԷՆՔԻ արքունիքը անստոյգ կը նկատէ այն լուրը թէ Գերմանիոյ կայսրը մտադիր ըլլայ այցելելու Յունաց թագաւորը։ Մինչեւ հիմա կայսրը այդ տեսակ մտադրութիւն չէ յայտնած։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ մէջ օդերու տաքութեան պատճառաւ անցեալ երեքշաբթի Նիւ Եորքի մէջ 169 հոգի մեռան տաքութենէ։

—Սպանիէն կը հեռագրեն թէ երեքշաբթի իրիկուան Մոնթրէալի ճեպընթաց կառախումբը գծէն ելեր է ուրիշ կառախումբի մը հետ ընդհարելով։ Ուղեւորներէն 18 հոգի մեռեր և 10 վիրաւորուեր են։

ՀԵԾԱՆԻՒ.—Գերմանիոյ մէջ հիմա երեք միլիոն հեծանուորդներ կան։ Եթէ իւրաքանչիւր հեծանիւ 200 մարք արժէ, ընդհ. արժէքը կ'ըլլայ 600 միլիոն մարք։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Գոնեայի Էրէյլի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Կիւլնարի գայմագամ Խալիլ Հագգը էֆ։

—Սանիյէի Բ. աստիճան տրուեցաւ Ֆրանսերէն Սէրվէթ լրագրի խմբագիրներէն Մանաս էֆ.ի։

—Բ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ առողջապահական քննիչ դոկտոր Վաչան պէյի։ Գ. կարգի Մէճիտիէ՝ Տէրսիմի կառավարիչ Իպրահիմ պէյի։ Ե. կարգի Մէճիտիէ՝ Մալթէ-Թեփէի ապարանին առաջին մեքենավար Արթին էֆէնտիի։

ԿԱՅՍ. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ.—Ուրբաթ իրիկուն կայս. պալատին մէջ Հոլանտայի և Սպանիոյ դեսպաններուն տրուած սեղանին ներկայ էին նաև Պ. Քէօն ու Պ. Սիկալօ, Օսման փաշա, Շաքիր փաշա, Մինիր փաշա, Իպրահիմ պէյ և պալատական ուրիշ պաշտօնատարներ։ Դեսպաններուն շնորհուած ունկնդրութեան միջոցին Հոլանտայի դեսպանը Վեհ. Սուլթանին մատոյց Վիլհէլմինա թագուհիին մէկ նամակը որով իր գահակալութիւնը կը ծանուցանէր։ Վեհ. Սուլթանը Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհեց Հոլանտայի դեսպանին։ Ն. Վեհափառութիւն Սպանիոյ դեսպանէն տեղեկութիւններ ուզեց Մ. Նահանգաց հետ հաշտութեան բանակցութիւններուն վրայ։ Ունկնդրութենէն յետոյ դեսպանները ներկայ գտնուեցան նուագահանդէսի մը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանը Սոֆիա վերադառնալուն հեռագիր մը ուղղեց Վեհ. Սուլթանին, որ հեռագրաւ գոհունակութիւն յայտնեց։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԷՆ երէկուան թուականով կը հեռագրեն թէ օսմ. դեսպանը տեսակցեր է Մուրավիեվ կոմսին հետ։

ՍԷՏՐԷՍԷԻ ուսանողներուն, կայս. իրատով, կրօնական գանազան գիրքեր բաշխուեցան։

ԵԱԼՈՎԱՅԻ մէջ մաքսատուն մը պիտի կառուցուի։

ԴԱՏԱՐԱՆ.—Տպագրական Տեսչութիւնը նկատելով որ Բոսֆոր-Բէնօ— լրագիրը համարձակած է հրատարակել գրաքննիչին ջնջած մէկ քանի վնասակար յօդուածները, մէկ ամսուան դադարման դատապարտեց զայն։

ՏԱՐԻՒՇՇԷՖԱԳԱ.—Իգդամ յուսով կ'իմանայ թէ Տարիւշշէֆագա վարժարանին դրամական անձկութեան պատճառաւ պիտի որոշուի եղեր այս տարի աշակերտ չընդունիլ, սակայն կարեւոր միջոցներ ձեռք առնուեր են ելմտացոյցը կանոնաւորելու համար։ Ի մէջ այլոց Մալիյէի տակ գրուած խանութները, որոնց հասոյթը ելմտական նախարարութեան կողմէ առնուած էր, նախարարներու Խորհուրդին որոշմամբ նորէն Տարիւշշէֆագային վերադարձուեր է։

ՀԱՑԻ ԳԻՆԸ.—Քաղաքապետական Սենեակը, բառ սովորութեան, ամէն շաբաթ օր ցորենի ու ալիւրի գինը կը տեղեկագրէ Ներքին գործոց նախարարութեան։ Այս շաբաթ օր մատուցուած ցուցակին մէջ ծանուցուեր է թէ կարելի է վեցուկէս փարա աժանցնել հացի գինին։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը ձեռնհաս պաշտօնարանին բառ այնմ հրահանգ տուեր է։ Հետեւաբար մօտերս հացի գինը պիտի զեղչուի։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Իվան Զինօվիէվի անուան տօնախմբութեանը առթիւ, շաբաթ օրը դեսպանատան մէջ ընդունելութիւններ կատարուեցան։ Միւս դեսպաններն ալ շնորհաւորական այցելութիւն տուին, ինչպէս նաև Ցունաց Պատրիարքական փոխանորդը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը շաբաթ օրը արտասովոր գումարում մը ունենալով, ախտաղական խնդիրներու վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան պահականաւը, Պոմ, որ Սեվաստոպոլ գացած էր, Պոլսոյ նաւահանգիստը դառնալով Թարապիայի առջև խարսխեց։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդը շաբաթ օրը արտասովոր գումարում մը ունենալով նկատողութեան առաւ Պասնայի ու Հերսէքի մետրոպոլիտութիւններու խնդիրը։ Սինոդին մեծամասնութիւնը չընդունեց նոյն տեղերէն եկած պատուիրակներուն մատուցած օրինագիծը։ Որոշուեցաւ սինոդական ու պատրիարքական գրութիւններով ծանուցանել Պասնայի, Զվորնիքի և Հերսէքի օրթոտոքս մետրապոլիտներուն որ ճշգիւ համակերպին արեւելեան Օրթոտոքս եկեղեցիին կանոններուն ու աւանդներուն։ Նոյնպէս Պատրիարքարանի կողմէ զեկոյց մը ընել պէտք եղած տեղը և խնդրել Պասնայի և Հերսէքի տեղական կառավարութիւններէն որ վերոգրեալ երեք վիճակներու ժողովուրդին կրօնական պարտականութիւններու ազատ կատարման արգելք չյարուցանեն։

—Ցունաց Պատրիարքական փոխանորդը շաբաթ օրը Աւստրիական դեսպանատունը գնաց և Ս. Պատրիարքին անունով բարի գալուստ մաղթեց Պարոն Փօն Քալիչէի։

ԹՈՒՐՔԵՒՀԵԼԼԷՆ սահմանագլխին ամրութիւններու շինութեան յանձնաժողովը, նախագահութեամբ Սէյֆուլլահ փաշայի, իր աշխատութիւնները բաւական առաջ տարած է։ Աշտարակներու կառուցման համար նախնական քննութիւնները կատարուած են և մէկ կողմէ շինուածանիւթերը կը պատրաստուին։

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐՈՒ Ս. Էկզարքը շաբաթ օրը Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը մէկ քանի պաշտօնեաներով շաբաթ օրը Հերէքէ գնաց զբօսական պտոյտի համար և իրիկուան վերադարձաւ։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ.— Ցունաց Պատրիարքարանը որոշեց որ եկեղեցական պատկերները փողոցները չծախուին, այլ միայն կիրակի և տօն օրերը եկեղեցիներու բակերուն մէջ։

ՀԱԶԱՐ ՈՍԿԻ ՏՈՒԳԱՆՔ.— Հաւաքուիլ վերաքննիչ ատեանը հազար ոսկիի տուգանքի դատապարտեց մաքսանենգ մը որ 63 հակ ծխախոտ փախցնելու միջոցին ձերբակալուած էր։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութեան համար Տարտանէլլի նաւամիգ շոգենաւերու կրեք ընկերութենէն երկու շոգենաւ գնուեցաւ 2500 ոսկիի։ Ասոնց մէկին անունը դրուեցաւ Ջէյտ և միւսինը Այվալըք։ Թէ՛ նաւամիգութիւն պիտի ընեն և թէ՛ մօտաւոր տեղեր պիտի երթեւեկեն։

—Ծովային Նախարարութիւնը, կ'ըսէ Իգտամ, տեղեկանալով որ քոնթրոլի պաշտօնեայ Հաճի Եուրիկ էֆ. պաշտօնէ դադրեցուցեր է Գասըմփաշայի ու կղզիներու շոգենաւերուն Մէվգըի պաշտօնեաներէն Սիւլէյման, Մէհմէտ, Հիւսէյին, Օսման ու Քեազիմ էֆ.ները, քննութիւն կատարեց և ստուգելով որ յանցանք մը չունին, զանոնք վերահաստատեց իրենց պաշտօններուն մէջ։

Պ. ԲԱՎԼԻ ՍԹԷՖԱՆՈՎԻՉ եօթանասուն օսմ. ոսկի տուաւ Պէյօղլուքէնէի Հրկիզեալներուն։

ԱՄՍԹԸՐՏԱՄԻ մէջ օսմ. հիւպատոսութիւն մը պիտի հաստատուի, Թուրքիոյ հետ առեւտրական յարաբերութիւնները ընդարձակելու համար։

ԻԶՄԻՐԻ մաքսային տեսուչը կը ծանուցանէ թէ հրդեհէն ատեն ընթացիկ և հին տարիներու տոմարները չեն այրած, այլ կարգ մը անպէտ հին թղթակցութիւններ։

ԱՒԵՏՐԱԿԱՆ Նախարարութիւնը ծանոյց Իզմիրի թէ երկրագործական դրամատունէն փոխառութիւն ըրած այն անձերու համար, որոնք այլևայլ պատճառներով վնասուած են և չեն կրնար պարտքերնին վճարել, վճարելի գործադրութիւնը երեք տարի յետաձգուի և յետոյ օրինական թոյլտուութիւններէն միայն օգտուին։

ՍԸՐ ԱՇՄԷՏ ՊԱՐԹԸԼԷԹ երէկ Իզմիր գնաց։

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ մէջ շաբաթ գիշեր հրդեհ ծագելով վեց տուն այրեցան։ Սատաթ անուն կին մը, որուն տունէն ելած էր հրդեհը, երէկ տարւոյ երկու գործաւորով տունին փլատակները փորած պահուն ոտք մը փլաւ և երեքն ալ տակը մնալէն, բայց ազատուեցան։

ՆԱՒԹ.—Հանքերու և անտառներու Նախարարութիւնը Սէլանիկի պանքային հետ պայմանագրութիւն կնքեց, որով պանքան Սելանիկի կառավարական անտառներէն տարը տարուան համար 64 միլիոն քիլօ ածուխ պիտի պատրաստէ։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ մէջ այս օրերս ձմեռուան պէս փոթորիկ կը տիրէ։ Բաւական վնասուած շոգենաւեր կան։ Մանաւանդ Մարսիլիայէն Իզմիր գացող Ֆրէսինէի շոգենաւի մը տախտակամածին վրայ գտնուած ապրանքները ալիքներէն ծովը տարուեր են։

ՄԱՅՐԱՍՊԱՆ.—Իզմիրի մօտերը Արթին անուն մարդ մը իր մայրը՝ Հոփսիմէն, ծեծեր է փայտով մը։ Դրացիները հասնելով թէև ազատեր են, սակայն խեղճ կինը ծեծին հետեւանքով մեռեր է։ Մարդասպանը ձերբակալուած է։

ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ.—Սէրվէթ կը պատմէ թէ Իզմիրի մէջ Կարլիկ Շիրինեան անուն մարդ մը սպառնալիքներ ըրեր է վաճառական Գասապօղլու Անէսթի վաճառատունին, ըսելով որ եթէ Գարաճիսարի վարժարանին համար 400 ոսկի չտան, վաճառատան վնասներ պիտի հասցնէ։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ այդ մարդը ձերբակալելու համար։

ՄԱՀՈՒԱՆՑ.—Օգոստ. 14էն 22, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 167, որոնց 102ը իսլամ (41 այր, 61 կին), 60ը քրիստոնեայ (26 այր, 34 կին) և 5ը հրեայ (2 այր, 3 կին)։

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ առաջքը առնելու և մասնաւորապէս խախման հետեւանքները աղետաբեր չըլլալու հնարաւորութեան խնդիրը կը քննուի այս միջոցիս Ֆրանսայի ծովային Նախարարութեան կողմէ, որ նկատողութեան պիտի առնէ այս նպատակով իրեն ներկայացուելիք գիւտերն ու ծրագիրները։ Ինչպէս ալ դէն ծանուցինք, մայրաքաղաքիս գործի վաճառականներէն Ջզօն էֆ. Սիրաքեան եւ գիւտ մը յղացած ըլլալով, անձամբ Բարիզ պիտի երթայ զայն ներկայացնելու։ Այս մասին իր ըրած գրաւոր դիմումին իբր պատասխան, նամակ մը ստացած է ֆրանսական ծովային սպայակոյտի պետ՝ դեր-ծովակալ Բիւվերվիլի կողմէ, որ կը յայտնէ թէ այս ուսումնասիրութիւնը յանձնուած է՝ ցամաքային ու ծովային բանակներու վերաբերող գիւտերու քննիչ Յանձնաժողովին։

ՓԱԽՑՈՒԱԾ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆ.—Սէրվէթ կը պատմէ թէ մաքսային պաշտօնեաները գրաւեր են Թիֆլիզէն Թղթատարով ու Սելանիկի ճամբով և ադամանդի վաճառական Պէօրէքճեանի անունով եկած տուփ մը որուն մէջ կային 50,000 ղրուշ արժողութեամբ մատանի, քորս և ասեղներ։

ՀՆՈՒԱԳՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը ծանուցած ամէն կողմ որ հնագրական գործիներ չպիտի բերուին օտար երկիրներէ և ոչ մէկ կողմ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.— Նիկոմիդիոյ շուկային մէջ տուն մը վար առնելու ատեն հին դրամներ գտնուեցան Յուլիոս Հռոմայեցի կայսեր օրէն մնացած (361-363)։

ԱՆՏԱՌԻ ՀՐԴԵՀ.—Հինգշաբթի գիշեր, Մաքրիգիւղին 4 ժամ հեռուն, Թանասպըր անուն տեղը, Մալըլի արտավայրին հրդեհ ծագելով տարածուեցաւ։ Շամլար գիւղի շրջականներէն և մեծ Ջրամբարէն սկսեալ մինչև Տօմուզ Տէրէսի և անկից ջրամբարները։ Հրդեհը ուրբաթ իրիկուան կարելի եղաւ մարել գիւղացիներու օգնութեամբ։

ՕԴԻՆ ՄԷՋ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ ՄԸ.— Մոնաստըրի կողմերը վերջերս օդին մէջ տարօրինակ ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ արագիլներու և արծիւներու միջև։ Յայտնի է թէ արագիլները այս միջոցիս խումբերով տաք երկիրներ կը ճամբորդեն։ Արդ, բազմաթիւ արագիլներ Եէնիճէի լճին վրայէն ճամբայ ելած էին, երբ արծիւներու երամի մը հանդիպեցան։ Ասոնք թէև հարիւրի չափ, սակայն բանի տեղ չդնելով արագիլներու բազմութիւնը, անմիջապէս երկու մասի բաժնուեցան, մէկը արագիլներուն ճամբան արգիլեց և միւսն ալ անոնց ետեւէն գիծ կտրեց։ Ճակատամարտը սկսաւ և երկու ժամ շարունակեց։ Բազմաթիւ արագիլներ արծիւներու մագիլներուն զոհ երթալով սպաննուած գետին ինկան, որով արագիլները յաղթուեցան և ապաստանեցան մօտակայ անտառ մը։ Բայց արծիւները չորս կողմը պատեցին և երբ իրիկունը արագիլները նորէն ճամբան ելան երկրորդ յարձակում մը ըրին։ Արագիլներու յարուցած աղմուկէն գիւղացիները իմանալով անմիջապէս սկսան հրացան պարպել և բաւական արծիւ սպաննեցին, ասոնք չկրնալով երկու թշնամիի դէմ դնել, պարտուած փախան։ Արագիլներն ալ բազմաթիւ մեռեալ ու վիրաւոր թողլով պատերազմի դաշտին վրայ իրենց ճամբան շարունակեցին դէպի Հարաւ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Անցեալ հինգշաբթի օրուան թուականաւ Նիկոմիդիայէն կը գրեն Մօնիթէօրի թէ Գարամուսալի շուրջը ժամանակէ մը ի վեր աւազակներ երեւան ելած են։ Երեքշաբթի գիշեր Մէրաքկէօյ Հայքուրում գիւղին մէջ փորձեր են լեռը տանիլ տեղւոյն երեւելիներէն Հաճի Անէսթին, բայց չեն յաջողեր առոր ընդդիմութեան պատճառաւ։ Նիկոմիդիոյ կառավարիչը իմանալով անմիջապէս պահականաւով ճամբայ ելեր է աւազակները հալածելու, որոնցմէ մէկ քանին ձերբակալուեր և միացածներն ալ ոստիկան-զինուորներու կողմէ պաշարուեր են։ Կառավարիչը մինչև Եալովա պտոյտ մը պիտի կատարէ, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու աւազակներուն դէմ։ Կէօլ-Պազարի անտառներուն մէջ գտնուած աւազակներու խումբ մը այդ կողմերը կ'ասպատակէ և իր ձեռքն ինկած մարդերուն գլուխը կը կտրէ։

SANTAL MIDY

Մեծ յաջողութիւնները միշտ գինով նմանութիւններ և կեղծեր կը հանեն իրենց դէմ, որ ազդեցութիւն չունենալէ զատ վնասակար են։ Նոյնը եղած է ՍԱՆԹԱԼ ՄԻՏԻԻՆ համար, զոր կը կեղծեն Գոբահիի, Թէրէպէնթինի և եղևնի աժան խոլոթիւններով։ ՄԻՏԻ անունը իւրաքանչիւր դեղահատի վրայ դրոշմուած, կերպաշխուեր անոր զտութիւնը և արագ ու ապահով բուժումը։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիէննայի թերթերէն, 9 Սեպտ.

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Տրէյֆիւսի դատին վերաքննութեան վերջնական ձեւը որոշուած չէ, սակայն կառավարական շրջանակներու մէջ փութով կ'աշխատուի հակառակ վերաքննութեան եղած յուզումներուն առաջքը առնել։ Տրէյֆիւսի դատին թուղթերը մեծ զգուշութիւններ կը բովանդակեն։ Կ'ըսուի թէ Հանրիի խոստովանութիւններուն համեմատ Բազէլ տիւ Բլամ միջամտած կը ճանչցուի, որուն համար իբրև թէ Քավինեաք իր հրաժարականը տուած է որ չուզեր եղեր Բազէլ տիւ Բլամի դէմ միջոցներ ձեռք առնել, սակայն կ'ըսուի թէ Քավինեաք այդ մասին հարկ եղած տեղեկութիւնները տուած է իր յաջորդին։

—Քասթելէն երեսփոխանը նախարարապետ Պրիսոնին նամակ մը կը գրէ զգուշացնելով զինքը հրապարակային վերաքննութեան դէմ, աւելցնելով թէ միայն օտար պետութիւններու պիտի կրնայ գոհացում տալ հրապարակային վերաքննութիւն մը։

ԲԻՔԱՌ

Բիքառ կը մերժէ որ և է աղերսագիր մը ստորագրել իր ազատ արձակուիլը խնդրելով։ Կառավարութիւնը օրինական ճամբայ մը կը փնտռէ Բիքառը բանտէն արձակելու համար։ Բիքառ Լապորիին յայտնած է թէ ինքը կը սպասէ ատենը իր գլխաւորներուն հրապարակային դատաստանի մը մէջ ազատ արձակուելուն։ Հակառակ ասոր Լապորի արդէն Բիքառի ազատ արձակուելուն համար հարկ եղած դիմումը ըրած է, որուն նկատմամբ շուտափոյթ որոշման մը կը սպասուի։

ԷՍԹԷՐՀԱԶԻԻ ՓԱԽՈՒՍՏԸ

Էսթէրհազիի փախուստին նկատմամբ որոշ բան մը չի գիտցուիր սակայն Ոստիկանութեան տեսուչը անցած երկուշաբթի Էսթէրհազիի դէմ նոր ապացոյցներ ձեռք անցուցած ըլլալով, ուզեց նախկին գնդապետը իրեն առջև կանչել տալ, բայց չյաջողեցան զինքը տունը գտնել։ Ընդհանուր դատախազը արդէն միջոցներ ձեռք առաւ Էսթէրհազիին ուր գտնուիլը երեւան հանելու համար։

—Բարիզի շատ մը թերթեր կը յայտարարեն սակայն որ Էսթէրհազիի փախած ըլլալու լուրը ստոյգ չէ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ ՆԱՄԱԿԸ

Հռոմի Թրիպիւնա թերթը ձեռնհաս աղբիւրէ մը լսած է թէ Բարիզի գերմանական դեսպանը, կայսեր յանձնարարութեան վրայ, Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին դիմած է, յայտնելով թէ կայսեր վերագրուած նամակները կեղծ են և եթէ ֆրանսական կառավարութիւնը տեղի ունենալիք դատի մը մէջ ալ զանոնք գործածել, ինքը պատուէր ստացած է իր անցագիրները պահանջելու։

ՍՈՒՏԱՆ

Անգլիացի սպաներ որոնք կռուի դաշտին վրայ թշնամիներու դիակները տեսած են, կ'ըսեն թէ մեռնողներու ամբողջ թիւը 10,800ի կը հասնի, իսկ վիրաւորեալները 16,600 հոգիի չափ կը հաշուուին։ Օմտուրմանի առումին ատեն 300էն մինչև 400 տեղացիներ սպաննուած են և 3000էն 4000 ալ գերի բռնուած։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

Փոքրամասնութիւն կազմող Հանրապետականները, Քարլոսեանները ու Պահպանողականները, որոշած են Խորհրդարանի գումարումներուն չմասնակցիլ, որ և է պատասխանատուութիւն մը վրանին ծանրացուցած չըլլալու համար։

—Նախարարական Խորհուրդին մէջ տեղի ունեցած վիճաբանութիւններէն ետքը վերջնական որոշում մը տրուած չէ տակաւին հաշտութեան վերաբերեալ խորհրդակցութիւնները գաղտնի ընելու մասին։

—Կառավարական պաշտօնեայ մը տեսակցութեան մը միջոցին յայտնած է թէ ամբողջ Նախարարութիւնը պիտի հրաժարի եթէ Սահմանադիր Խորհրդարանին մէջ շարունակէ իր կուսակցութիւնը առանց օգնութեան ձգելու քաղաքականութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆԻ Չինական դեսպանատան մէջ կասկած կը յայտնուի Լի-Հունկ-Չանկի պաշտօնէ հեռացուած ըլլալուն մասին, և կը կարծուի թէ խնդիրը անոր եղբօր Լի-Հունկ-Չանկի վրայ է։

ՀԱՅՆՐԻՀ իշխանը Տէօյչլանտ զրահաւորով Վլատիվոստոք հասաւ։

ՊՐԻՒՔՍԷԼԻ թերթ մը կը գրէ թէ Պելճիքա որ իրաւունք ունէր Քոնկոյի պետութիւնը 1900էն վերջ իրեն կցել, մինչեւ 1910 յետաձգած է։

Վիէննայի թերթերէն, 10 Սեպտ.

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ժուռնալ տը Տէպա կը յայտնէ թէ պատերազմական նախարար զօրավար Զիւրլինտէն երկար ատեն քննելու համար իր քով պիտի պահէ Տրէյֆիւսի թուղթերը, քանի որ երկուշաբթի (այսօր) իր աշխատութիւնները ընդմիջելով հանրապետութեան նախագահին հետ զինուորական ամփոփերձներու ներկայ պիտի գտնուի։ Զօր. Զիւրլինտէն մինչև հիմա որ և է կարծիք մը չէ յայտնած իր կատարած քննութիւններուն վրայ և իր հրաժարականի մասին շրջած լուրերն ալ կանխահաս են։

—Հակառակ Թրիպիւնայի հաղորդածներուն, կը հաստատուի նաև որ Տրէյֆիւսի խնդրին առթիւ վերջին ատեններս Ֆրանսայի և Գերմանիոյ դահլիճներուն մէջ կարծիքներու փոխանակութիւններ տեղի չեն ունեցած, և թէ Գերմանիա չպիտի հակառակի կայսեր վերագրուած կեղծ նամակներուն Ֆրանսայի մէջ հրատարակուելուն, ինքը պարզ հանդիսատես մը միայն ըլլալով այս բոլոր խռովութիւններուն մէջ։

—Բարիզին Հավասի գործակալութիւնը կը հերքէ պաշտօնական կերպով թէ Տրէյֆիւսի խնդրին նկատմամբ ոչ մէկ օտար պետութենէ դիմում եղած է ֆրանսական կառավարութեան։

—Ոստիկանութեան պատժական դատարանը որոշած է երկուշաբթի (այսօր) իր նիստ գումարել Բիքառին նկատմամբ խորհրդակցելու համար։

—Լոնտոնէն կը հեռագրուի թէ Տովըրէն Օսթէնտ ճամբորդող Էսթէրհազին է Քրիսթեան Էսթէրհազին, նախկին գնդապետին ազգականներէն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Լուր կայ թէ Պուլկարիոյ պատերազմական նախարար Իվանով հրաժարական տուած է։ Ասոր պատճառը անծանօթ մնացած է դեռ։ Իրեն յաջորդ կը կարծուի ըլլալ սպայակոյտի պետը, Բաբրիքով։

—Ամբողջ Նախարարութեան պաշտօնէ քաշուելու լուրերը անհիմն կը նկատուին։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Մատրիտի Լիպէրալ թերթը կը կարծէ թէ Խորհրդարանը հաշտութեան նախագիծերուն համար օրէնքները քուէարկելէն վերջը, Սակասթայի Նախարարութիւնը պիտի հրաժարի։ Այն համոզումը կայ որ Սակասթայի նոր Նախարարութեան անկումովը նաև այս կուսակցութիւնը պիտի կազմալուծուի որ պատճառ պիտի ըլլայ կուսակցութիւններու նոր կազմակերպութեան մը։

—Տէրակուտական Կրէյ նշանակուեցաւ Մ. Նահանգներու կողմէ իբրև 5րդ անդամը Բարիզի հաշտութեան յանձնաժողովին մէջ։

ԶԻՆԸՆԿԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Քէօլնիշէ Ցայթունկ «Գերմանիա և Ֆրանսա» վերնագրին տակ հետեւեալը կը գրէ.—«Ներկայիս մէջ տիրող հոգեկան անբացատրելի վիճակին վրայ որուն մատնուած է ֆրանսական ազգին մէկ մասը, Գերմանիա իր արժէքն ուշադրութիւնը դարձուցած է։ Այն որ առաջին պաշտօնական մը տեղի տուած էր կրնայ երկրորդ անգամուան համար ևս պատճառ ըլլալ պատերազմի։ Ոչ թէ Տրէյֆիւսի դատին թուղթերուն, այլ այս բանին մէջ պէտք է փնտռել պատերազմի վտանգ մը։ Զօրը ամէնէն աւելի պէտք է աշխատի Ֆրանսացիները իրենց այս հիւանդութենէն բուժելու համար, որով միայն կարելի պիտի ըլլայ իր ընդհանուր խաղաղութեան գործը յառաջ տանիլ։»

—Կոլուա կը գրէ թէ Ֆրանսական դահլիճին և Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան միջև ծանուցագիրներ փոխանակուած են զինընկեցութեան խնդրին նկատմամբ։ Ֆրանսական կառավարութիւնը շատ գոհ մնացած է այս առթիւ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պ. Չէմպըրլէյն Նիւ-Եորքի մէջ տեսակցութեան մը ատեն յայտնած է թէ իրաւ Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջև համաձայնութիւն մը գոյացած է, բայց ոչ պաշտպանողական և յարձակողական, և կը յուսայ որ ասկէ աւելի մտերիմ յարաբերութիւններու ծագում պիտի տայ։ Մինչեւ Ռուսիոյ հետ կնքուած պայմանագրութեան մը մասին Պ. Չէմպըրլէյն կը յայտնէ թէ բան մը չի գիտեր։

ՀԵՌԱԳԻՐ

Տրէյֆիւսի խնդիրը

ԲԱՐԻԶ, 10 Սեպտ.— Պատերազմական նախարար զօր. Զիւրլինտէն Տրէյֆիւսի դատին թուղթերուն քննութիւնը աւարտած ըլլալով այսօր զանոնք յանձնեց դատական նախարարին որ անմիջապէս քննութեան ձեռնարկեց։ Կը յուսացուի թէ դատական նախարարը, յատուկ յանձնաժողովին կարծիքը առնելէ յետոյ, կարենայ մինչև երկուշաբթի (այսօր) իր որոշումը հաղորդել նախարարներու Խորհուրդին։ Որոշումը եթէ դատը վերստին տեսնելու նպաստաւոր ըլլայ, պիտի յանձնէ ընդհ. դատախազին որ վճռաբեկ ատեանին պիտի ներկայացնէ զայն։ Այս վերջինը պիտի վճռէ թէ դատը պէ՞տք է վերստին տեսնել թէ ոչ։

—Զօր. Զիւրլինտէն Տրէյֆիւսի դատին թուղթերը դատական նախարարին յանձնելուն յայտարարեց թէ դատը վերստին տեսնուելուն դէմ է և եթէ դատը վերստին տեսնուի, պիտի հրաժարի։

—Տրէյֆիւսի դատը վերստին տեսնելու խնդիրը քննելու համար կարգուած յանձնաժողովը կը պնդէ թէ վերաքննութիւնը օրէնքին հակառակ է։

ՀՌՈՄ.—Թրիպիւնա կը պնդէ թէ Բարիզի գերման դեսպանը պէտք եղած բողոքներ ըրեր է ֆրանսական կառավարութեան։

Պ. Ֆելիքս Ֆօռ

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Ֆելիքս Ֆօռ երկուշաբթի, օրուան (այսօր) նախարարներու Խորհուրդին ներկայ գտնուելէ յետոյ, Մօլէն պիտի երթայ զօրաշարժերուն ներկայ գտնուելու, որոնց աւարտումէն ետքը կարեւոր բանախօսութիւն մը պիտի ընէ։

Նշանախօսութիւն

ՔԱՐԼՍՐՈՒՀԷ.— Պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Պատէնի Մաքսիմիլիէն իշխանը, ծնած 1867ին, նշանուեր է Ռուսիոյ Վլատիմիր մեծ դուքսին աղջկան, Հելենա մեծ դքսուհիին հետ։

Սպանիա

ՄԱՏՐԻՏ.—Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Քանիլյաս բուռն ճառ մը խօսեցաւ Սագասթայի դահլիճին դէմ։

—Բարիզի սպանիական դեսպանը, որ Մատրիտ կը գտնուի, մօտերս իր պաշտօնատեղին պիտի դառնայ։

Գիշերուան հեռագիր

Ձերբակալուած ոճրագործ

ԲԱՐԻԶ. — Ժընէվի մէջ ձերբակալուած Լուչէնի խոստովանեցաւ գործած ոճիրը։

Տրէյֆիւսի խնդիրը

ԲԱՐԻԶ, 11 Սեպտ. —Նախարարապետ Պ. Պրիսոն՝ Տրէյֆիւսի դատին վերստին տեսնուելու խնդրին վրայ երկարօրէն խորհրդակցեցաւ զօրավար Զիւրլինտէնի և զօրավար Սօսիէի հետ։

— Դատական և արտաքին գործոց նախարարները ամբողջ գիշերը քննեցին Տրէյֆիւսի դատին թուղթերը։

Վիլհէլմ Բ.ի ճառը

Ռուս լրագիրները խստիւ կը քննադատեն Գերմանիոյ կայսեր Վէսթֆալիայի մէջ խօսած ճառը։

Աւստրիա-Հունգարիա

Հունգարիոյ մամուլը կը հաւանի դահլիճին որոշման, որով կ'ուզէ պահել Աւստրիոյ և Հունգարիոյ պետական պայմանադրութիւնը։

Սպանիա և Ամերիկա

ՄԱՏՐԻՏ. — Ծերակոյտը ընդունեց սպանեա-ամերիկեան հաշտութեան նախաշաւիղները։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Աւստրիոյ կայսրուհիին մահը

ԲԱՐԻԶ, 11 Սեպտ. — Ֆրանսայի և բոլոր երկիրներու լրագիրները յօդուածներ կը գրեն Աւստրիոյ կայսրուհիին մահուան առթիւ։ Մարմինը Շէօնպրուն պիտի տարուի։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.—Մ. Նահանգաց հանրապետութեան նախագահը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր և իրեն ու Մ. Նահանգներուն համակրութիւնը յայտնեց։

ՀՌՈՄ.—Նախարարապետը հրամայեց որ կառավարական շէնքերուն վրայ դրօշները երեք օր կիսապարզուին սեւ շղարշով։

ԲԷՇԹԱ.—Երեսփ. Ժողովը որոշեց նիստերը դադրեցնել յուղարկաւորութենէն ետքը մինչև երեք օր, յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուիլ և երեսուն օր սուգ պահել։

ՎԻԷՆՆԱ.—Կը հերքուին այն լուրերը թէ կայսրուհիին մահուան դէպքին վրայ կայսեր առողջութիւնը խանգարուած ըլլայ։ [illegible] կը գովեն Ն. Վեհափառութեան համակերպութիւնը որով կը տանի այս ահաւոր աղէտքին։

—Կայսրը վեց ամսուան սուգ հրամայեց արքունիքին։ Առաջին երկու ամսուան սուգը մեծ պիտի ըլլայ։

—Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'իմանայ թէ Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը երբ կայսրուհիին մահուան լուրը առաւ, սկսաւ լալ գոչելով. «Այս աշխարհիս մէջ ամէն տեսակ վիշտ չխնայուեցաւ ինծի»։

ՊԷՐՆ. — Զուիցերիոյ Դաշնակցական կառավարութիւնը ցաւակցութիւն յայտնեց Աւստրիոյ արքունիքին։

ՎԻԷՆՆԱ.—Աւստրիոյ կայսրուհիին յուղարկաւորութիւնը առաջիկայ շաբաթ օր տեղի պիտի ունենայ։

ԺԸՆԷՎ.—Դիակնութիւնը հաստատեց թէ կայսրուհին ներքին արիւնհոսութիւն ունեցած է։ Կայսրուհին վերջին ժամուն շատ չէ նեղուեր։ Դիմքը անայլայլ կը մնայ։ Բժիշկները զիարդնութեամբ ջերեցին այն գաղափարը թէ կայսրուհին սրտի հիւանդութենէ տառապելովը յուղումէ մեռած ըլլայ։

—Մարմինը զմռսուեցաւ և դագաղի մը մէջ դրուեցաւ, զոր բժիշկները կնքեցին։

Մարմինը լուսանկարուեցաւ. [illegible] դագաղին չորս կողմը կը հսկեն։

Ձերբակալուած ոճրագործ

ԲԱՐԻԶ.—Զրոյց մը նոյնիսկ որ վերապաշտութեամբ կը յիշուի, Լուչէնի Միլանի դէպքերուն մէջ ալ մաս ունեցած և Իտալիայէն փախած է։

— Իտալացի ոճրագործը չուզեց իր արարքին շարժառիթը յայտնել։

ԼՕԶԱՆ.—Ձերբակալութիւններ կատարուեցան հոս, մանաւանդ Լուչէնիի բարեկամներէն։

Տրէյֆիւսի խնդիրը

Զօրավար Զիւրլինտէնի այն յայտարարութեան համար թէ Տրէյֆիւսի դատը եթէ վերստին տեսնուի պիտի հրաժարի, Թան կ'ըսէ թէ ոչ մէկ պարագայ իրաւունք կու տայ այս ընթացքը վերագրելու զօրավարին։

Մ. Նահանգները

ՈՒՕՇԻՆԿԹԸՆ. —Պ. Մաք Քինլի հրամայեց պատերազմական պաշտօնարանին մէջ քննութիւն մը բանալ, պատերազմական նախարարին դէմ եղած բուռն բողոքներուն համար։ Նախարարը կ'ամբաստանուի թէ անհոգ գտնուած է բանակին նկատմամբ։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Երեսը

ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Հրապարակը նոյնն է, բայց փոփոխութեան կը սպասուի, որովհետեւ Տրէյֆիւսի դատին վերաքննութեան համար այսօր որոշում մը պիտի տրուի։

Մեր Սակարանը բացաւ Քոնս. 24,16 որ ելաւ 26,17ի. Երկաթուղի 108ի բացուեցաւ ու բարձրացաւ 108¼ի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	16
Ամէնէն բարձր գին	»	24	23
Ամէնէն վար գին	»	24	14
Ռումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	108	62
Ամէնէն բարձր գին	»	109	37½
Ամէնէն վար գին	»	108	50

ԲԱՑՈՒՄ 31 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	17
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	108	25
Օսմանիյէ		423	—
Ռէժի		296	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քուէտի Ժէնէրալ ՕԹՕմ.		9	08
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Տանդ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	18
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	07
Թրամուէյ բաժնեթ.			—
» ժուիսանս		272	—
» պարտաթ.	Ֆր.	505	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	311	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	455	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	2	10
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռումէ. Երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	11
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմից	»	52	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	109	39
Մէթալիք	»	99	—
Ռուսիոյ Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	29
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ »	Ֆր.	23	03½
» » » չէք	»	22	93½
Պէրլին անատկոս չէք	Մարք	18	56
Վիէննա չէք	Ֆիօր.	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Սեպտ.

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	66	50
» » » Բ.	»	48	—
» » » Գ.	»	27	25
» » » Դ.) բաց.	»	22	65
) զոց.	»	22	65
Փոխառութիւն Գասապա	»	83	50
Օսմ. 3½ %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13	06
Այտընի երկաթուղի	»	12	25
Եգիպտական Միացեալ	»	109	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	110	87
Հելլենական 5 %	»	38	—
Մոնոբոլ Հելլենական 4 %	»	42	50
Ռանթ » 4 %	»	32	50
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	—
» Նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	41
Դրամազեղչ	»	2	½

ՎԻԷՆՆԱ, 12 Սեպտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	62
» Լոնտոնի վրայ	»	120	40
Ռումէլիի երկաթուղի	»	60	70
Օսմ. Ռէժի	»	135	—

ԲԱՐԻԶ, 12 Սեպտ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	85
) զոց.	»	22	90
» » » Բ.	»	48	25
» » » Գ.	»	27	40
Օսմանիէ	»	421	50
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	108	50
Օսմ. Ռէժի	»	28	—
Օսմ. Կայս Պանքա	»	555	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	103	70
Քաէտի Լիոնէ	»	878	—
Պանք տը Բարի	»	— —	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	92	95
Սպանիական արտաքին	»	41	60
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	255
Դրամազեղչ	»	02	—

ՊԵՐԼԻՆ, 12 Սեպտ.

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	97	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	114	70
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	300

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ հրապարակի շաբաթական վիճակացոյցը հրատարակած ենք Դ. երեսի մէջ։

ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կը ծանուցանենք յարգոյ հասարակութեան թէ վարժարանս կը բացուի սեպտ. 3ին. Իսկ դասախօսութիւնք կը սկսին նոյն ամսոյն 7ին։

Վարժարանս կը բաղկանայ 8 դասակարգէ և կ'աւանդուին Հայերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն և Տաճկերէն լեզուներն և միջնակարգ վարժարանաց յատուկ գիտութիւնք,

Վարժարանիս մէջ կը դասախօսեն՝ բացի Մխիթարեան վարդապետներէն, նաեւ արտաքին գաղղիացի և այլ ուսուցիչներ։

Ուսողական գիտութեանց և գաղղիերէնի համար վարժարանս ունի վկայեալ (diplomé) ուսուցիչներ։

Վարժարանս կ'ընդունի գիշերօթիկ, կիսաթոշակ և արտաքին աշակերտներ։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմելու է վարչութեան ամէն օր մինչեւ կէս օր։

5—5 Վարչութիւն վարժարանի
124 Բանկալթի

ՄԻՏԻԻ ՄՈՒՐԻՒ ՉԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Միգոդ եւ Փոյին,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական զբաղմունքս կարող եմ փոքրիկ ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մորիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուղղած է, մանաւանդ այդ յարգոյ պատուաւորութեան մէջ։ ՏՐ. Մ. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՓԻՆԻՔՍ

ESTABLISHED 1782

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ անսահման պատասխանատուութեամբ։ Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որ ունիմ լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1

Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ԱՐՄՏԻՔ.—Ցորեն.—Վերջացող շաբթուան մէջ հասաւ 60,000 քիլէ կակուղ ցորեն Ռումէլիի զանազան տեղերէն, օխան 40-41 փր.ի և 10,000 քիլէ Անատօլուէն, օխան 40-41 փր.ի։ Հաճար.—Վաճառում չի կայ։ Եգիպտացորեն.—Բաւական վաճառում եղաւ հրապարակին վրայ։ Գարի.—23,000 քիլէ ծախուեցաւ Դանուբի տեսակէն, քիլէն $9\frac{3}{4}$—10 ղրշ.ի։ Վարսակ.—Վաճառում չի կայ։ Թռչնակեր.—Վաճառում չի կայ։ Սուսամ.—500 պարկ ծախուեցաւ Եւրոպայի համար, օխան 78 փր.ի։ Լուբիա.—Վաճառում չի կայ. գիները ինկած են։

ԱԼԻՒՐ.—4000 պարկ հասաւ Սամսոնի տեսակէն, պարկը 76 ղրշ.ի, 4000 պարկ Պրայիլայի տեսակէն, պարկը 81-86 ղրշ.ի և 4000 պարկ Օտեսայի տեսակէն, պարկը 90-105 ղրշ.ի։

ԳԱՂԹԱԲԵՐՔ.—Շաքար.—Թրիէսթէէն հասաւ 4,400 պարկ, 350 ալ ռուսական։ Ծախուեցան 4,400 պարկ Թրիէսթէի տեսակէն, կենդինարը 87-100 ղրշ.ի, 350 պարկ ռուսականները, 72 ղրուշի։ Խահուէ.—800 պարկ ծախուեցաւ, 100 օխան 5.20—6 օսմ. ոսկիի։ Բրինձ.—Շաբթուան մէջ հասան 1500 պարկ եգիպտական, պարկը 78—80 ղրշ.ի 10,000 պարկ րանկուն, պարկը 114 ղրուշի և 100 պարկ բիզոն, պարկը $44\frac{1}{2}$ Ֆրանքի։ Պղպեղ.—50 պարկ ծախուեցաւ օխան $7\frac{3}{4}$-8 ղրշ.ի։ Սիպերիական կարագ.—Թականրօքի տեսակին վրայ քիչ մը գործ եղաւ օխան 11 ղուրուշէն։ Մոմ.—500 սնտուկ Ֆաւրնիէ հասաւ սնտուկը 47 ղրշ.էն և 500 սնտուկ Արօլօն, սնտուկը 44 ղրշ.էն։ Քարիւղ.—Թրանսիթի ընթացիկ գործառնութիւններ, սնտուկը $17\frac{1}{4}$ ղրուշէն. ռուսականին սնտուկը 21 ղրշ. ոսկեդրամ կ'արժէ մեր հրապարակին վրայ։

ԱԼՔՈՈԼ.—Շաբթուան մէջ հասան և ծախուեցան 58 տակառ Թէրքծինաքօ, 36-$37\frac{1}{2}$ օխան մէկ օսմ. ոսկիի. 14 տակառ ռումանական 38 39 օխան մէկ օսմ. ոսկիի, 4 տակառ Սիրոյի 40-41 օխան մէկ օսմ. ոսկիի 21 տակառ Ուլատոլֆիա 34.35 օխան և 10 տակառ Թէրէսքիանէց, 38-39 օխան մէկ օսմ. ոսկիի։

ՀԱՆՔԱԾՈՒԽ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Քարտիֆին թօնօն կ'արժէ 28-30 շիլին, Նիւքասթլինը 24-26 շիլին և Սկովտիականինը $20\frac{1}{2}$-23 շիլին։

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ.—Բաւական կարեւոր գործեր։

ԱՐՏԱԾՈՒԵԼԻՔ ՆԻՒԹԵՐ.—Թիֆթիկ.—1300 հակ ծախուեցաւ, օխան 16-21 ղրշ.ի։ Բուրդ.—Գործ չեղաւ, ապրանքի պակասութենէն։ Բամպակ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Մետաքս.—6000 օխա հասաւ Ատանայի վար տեսակէն, օխան $4\frac{1}{4}$ ղրշ.ի։ Կապերս.—Կարեւոր գործառնութիւններ։ Աֆիոն.—5 սնտուկ ծախուեցաւ Պալըքէսէրի տեսակէն, օխան 145 ղրշ.ի։ Դեղին մեղրամոմ.—Վաճառում չի կայ։ Ճեհրի.—Քիչ մը առուծախ եղաւ։ Քայսէրիի տեսակին օխան կ'արժէ 3 ղուրուշ, էնկիւրիինը 80-85 բարա, և Զիլէ, Թօգատ, Չօրումի տեսակներուն օխան 2-$2\frac{1}{4}$ ղուրուշ։ Գլխտոր.—Վաճառում չի կայ. հրապարակը հաստատուն է. Մուսուլի սեւին օխան 5 ղրշ. կ'արժէ, ճերմակինը $6\frac{1}{2}$ ղրշ։ Մորթ.—Վաճառում չի կայ. օխան 6-14 ղրշ. կ'արժէ։ Ընկոյզ.—Վաճառում չի կայ. օխան 45-50 փր. կ'արժէ։ Կաղին.—Վաճառում չի կայ։ Պտուղ.—Հրապարակին վրայ գործ չեղաւ։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տէր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ալ [illegible] կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, ոսկիէ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible] երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թըմբրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, [illegible] առանձնաշնորհութիւն.

Ց.Գ. Ամերկ. ատամ.հանածոյն ձեռները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամէն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գաւառացիք կրնան գրել իրենց բնակարանին, թիւ 1 [illegible]

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	26,504,000
Տարեկան հասոյթ	»	58,937,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՒՍՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, Անանիտ խան. 20 21 22

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն Գամուրջ		Գամուրջէն Իւսկիւտար	
11 — Պէշիք	6 15	— —	7 — Գզկ.
1 30 Վոսփ.	6 50 Պէշիկ.	11 30	7 40 Գշկ.
12 15	7 55 Պէշիկ.	12 15	8 20
1 —	8 50	1 —	9 —
1 30	9 35	1 50	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	2 25	10 15 Գզկ.
2 30	10 10 Պէշիկ.	2 50 Վոսփոր	10 30 Ֆէրպ
3 —	10 35 Գզ.Գպ.	3 5	10 40 Գզկ.
3 15 Ֆէրպ.	11 — Գզկ.	3 30	11
3 30	11 — Ֆէրպ.	4 —	11 25 Գզկ.
4 —	11 20	4 30 Ֆէրպաօթ	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 35	11 50
4 45 Ֆէրպ.		5 —	12 15
5 5		5 40 Պէշիկ.	
5 35		5 30 Ֆէրպաօթ	
5 50		6 15 Պշկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Գամուրջ		Գամուրջէն Իւսկիւտար	
11 15 Պէշքթ.	6 20 Պէպ.	11 45	7 5 Պշք.
12 —	6 50 Պշքթ.	12 20	7 40 Պշք.
12 40	8 Պշքթ.	1 —	8 20
1 20	8 45	1 35	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45 Ֆէրպ.	2 35 Վոսփ	10 15
3 25	10 15	3 5	10 30 Ֆէրպ.
3 15 Ֆէրպաօթ	10 35	3 30	10 40
4 5	11 — Ֆէրպ.	4 — Ֆէրպաօթ	11 20
4 40	11 10	4 45	11 30 Ֆէրպ.
4 45 Ֆէրպաօթ	11 45	5 30	11 45
5 25	12 —	5 30 Ֆէրպաօթ	12 15
5 50 Պշկ.		6 15 Պէպէք	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

2 — Հարէմէն Սալաճագ բացի Կիր.է)
4 — » » բացի Ուր.է
10 40 » » բացի Ուր. Կիր. օրերէ)
11 25 » » Ուր. Կիր. ժ. 10.45ին
1 30 Գամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի Կիր.է
3 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի Ուր. Կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԲԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՄԱՐԶ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գաւաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 30 Սիրքէճիէն Գաւաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գաւթ. Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն շոգենաւը [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոնտոսի միջեւ [illegible]

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Սեպտ. 13 Սեւ-ծովէ Մարսիլիայէն։
» 19 Մեկնելէ Անատոլուի եզերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Սեպտ. 14 Սեւ-ծովէ Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրոսիսք։
» 20 Մեկնելէ Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible] ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
575 Թօփհանէ, քարափին վրայ

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլի և Արեւելեան [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Էճիպշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ծօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Փոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ճապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1
Ղալաթիա

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «Իբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՑԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

COMP [illegible] RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible] երթեւեկութիւնք

1 13 Միտիլլի, Իզմիր, Պիրէօս, Աղեքսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։
2 14 Սեվաստոպոլին [illegible] ժամը 10ին։
3 15 Տարտանէլ, Այնօրօզ, Սէլանիկ, Իզմիր ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եր. 5,17 Ինէպոլու, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում առաւօտեան ժամը 11ին։ 562

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	1862
Ալէրթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտօնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Ափօսդօ	2377	Ձիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միրբատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սթէլլօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաօրօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրունօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Դէյրօ	1674	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրինօ	487
Դալիխօ	1337	Էրազօ	1431	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2428
Դամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլարինօ	2807	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Դարօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօյօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2398
Ըսխերօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	[illegible]	1663	Եէտօ	1850
Ծիդօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	[illegible]	1613	Զէնօ	1200
Դօյօրատօ	4285	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Հինտու շոգենաւը, Նաւապետ Քօքս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։ Իակօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուալըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորուի ի Հըլ և ամսոյս 31ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՉՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվըրփուլ և Արեւելեան միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Փօթնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7394	Մարաթօն	2403
Աւրանիա	7268	Աթլաս	2398
Բավօնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալօնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մօրօքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գաթալօնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալթըփաթը խան, թիւ 401
Ղալաթիա 571

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ, Գլազկով, Միտըլզպրօ և Սեւ Ծովի միջեւ [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	
Րամսէս	3000	Քիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէպայըր	3000	Օսայրիս	2250
Փթօլէմէուս	3000	Թէբա	2250
Մէրօս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբըրն	1500
Փօրբօթիս	2500	Կիւրէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՂ և Ընկ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և Ընկ.
568 31. Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրպուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒԹԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (26)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Ա.

ԵՐԿՈՒ ՄԱՐՔԻԶՈՒՀԻՆԵՐԸ

Եւ լռեց. գլուխը քիչ քիչ շտկուեցաւ, աչերը ցամքած էին, և տարօրինակ շողով մը կը փայլէին։

—Դուք հո՞ս էք տակաւին, դուք, ըսաւ Պլէաօի դառնալով. օ՛հ, դիտեցէք ձեր զոհը, սքանչացէք ձեր գործին վրայ։

—Այո՛, պատասխանեց սրիկան, կը կենամ ձեր քով, վասն զի չեմ կըրնար թողուլ ձեզ այդ վիճակին մէջ։

—Շատ ուշ է, պարոն, շատ ուշ է իմ վրայ գթալու համար։

—Եւ սակայն կը գթամ ձեր վրայ, մինչեւ իսկ կը յօժարիմ կեանքս զոհել ձեզի եղած չարիքը դարմանելու համար։ Ձեզ նկատմամբ միակ մեծ յանցաւոր մը կայ, Տը Բրէօլ մարքիզը։ Ձեզ կը սիրէր, կը հաւատամ. բայց իր սէրը կամ տարփանքը չի կրնար չքմեղացնել զայն իմ խղճիս առջեւ։

Մօտիկ բերէք ինծ. քիչ մ'առաջ ձեր կեանքին խորտակուած, ձեր երջանկութեան և ձեր ապագային կորսուած ըլլալուն վրայ կը խօսէիք...։ Արդ, եթէ ուզէք, ադոնց ամէնն ալ կրնաք վերստին գտնել։

—Միշտ սո՛ւտ, մրմնջեց խեղճ կինը։

16

ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՀԱՐՍՏԱՆԱՆ ՎԱՏ ՄԱՐԴԻԿ

Պլէաօ աւելի մօտեցաւ։

Այտերը կարմրած էին, հաստ շըրթունքը կը դողային, չիկաւիալ աչքերը բղջախոհ տռփանաց տենչանք կ'արտայայտէին։

—Ձեր թարմութիւնն ու գեղեցկութիւնը կեցած են միշտ, ըսաւ, մոռցիք անցեալը. ձեր սրտին վէրքերը կը բըժշկուին, և դուք դարձեալ կը սիրէք և ձեր կեանքը վերստին կը գեղեցկանայ...։ Թէ՛ ներկային մէջ և թէ՛ ապագային, ձեզ համար տակաւին լուսափայլ օրեր և սիրտապատար գիշերներ կան։

Լէօնթին՝ աչքերն անոր վրայ տնկելով.

—Չեմ հասկընար, ըսաւ։

—Լէօնթի՛ն, գոչեց անգամ մը անոր ձեռներէն մին բռնելով. կեանքս քուկդ է, կը սիրեմ քեզ։

Մանկամարդուհին սոսկմամբ վեր ցատկեց և ետ քաշուեցաւ՝ թունաւոր կենդանիի մը խածուածքն զգալու պէս։

Իսկոյն աչքերը խոլոռեցան, մազերը քստմնեցան, և կապտրագոյն ու կարկամած դէմքը զարհուրելի երեւոյթ մ'առաւ։

Պլէաօ ալ ոտքի վրայ եղաւ շփոթած։

Լէօնթին ծանր քայլերով անոր մօտենալ սկսաւ՝ աչքերն անոր վրայ սեւեռած։

Իսկ նա վախնալով ետ ետ գնաց։

Լէօնթին դարձեալ յառաջ երթալով կանգ առաւ, և բարկացայտ աչքերն անոր վրայ տնկելով.

—Բայց ուսկի՞ց եղաւ այս հրէշը, գոչեց։

Յետոյ բարձրաձայն ծիծաղ մ'արձակեց, և թեւերը վեր վերցնելով ու օդին մէջ տատանելով՝ կռնակի վրայ ինկաւ։

Պլէաօ վազեց քովը գնալ օգնելու, և թեւերուն մէջ առնելով՝ վերցուց տղու մը պէս, կուրծքին վրայ սեղմեց և տարաւ անկողնին վրայ դրաւ։

Աչքերը գոց էին, շնչառութիւնը մարած կը թուէր, բայց բոլոր մարմինը կը դողար։

Պլէաօ սոսկալի մտածութիւն մ'ունեցաւ։

Վրան ծռեցաւ և բերանը խեղճ կնոջ շրթունքին վրայ դրաւ։

Այս պիղծ և զարշելի համբոյրն զգալով՝ դժբաղդ կինը բացաւ աչքերն և տեսնելով մարդն իր քով, սոսկմամբ վեր առաւ գլուխը, սուր ճիչ մ'արձակեց, և նորէն գլուխը բարձին վրայ ինկաւ։

Սենեկապանուհին՝ լսելով տիրուհւոյն ճիչը, ներս վազեց։

—Աստուա՛ծ իմ, ի՛նչ եղաւ տիկինս, գոչեց։

—Տիկնոջ վրայ մարելիք մ'եկաւ, պատասխանեց Պլէաօ, և դուրս ելաւ՝ կատղած իր վատ նպատակին չկրնալ հասնելուն վրայ։

Սենեկապանուհին հարկ եղած խընամքը տանելով դժբաղդ տիրուհւոյն, յաջողեցաւ կենդանացընել զայն, բայց բուռն տենդ մ'եկաւ վրան, և երբ Ֆօնթէնպլոյէն կոչուած բժիշկը հասաւ, խեղճ կնոջ վրայ զառանցանք եկած էր։

Բժիշկը չէր կրնար գուշակել պատճառը։ Դեղեր գրեց, լաւ խնամ տանիլ պատուիրեց և մեկնեցաւ։

Այս վիճակը, տենդն ու զառանցանքը, քանի մ'օր շարունակելով, Պլէաօ տագնապիլ սկսաւ, և որոշեց գրել մարքիզին և Լէօնթինի այս վիճակն իմացընել անոր։

Պատասխանը չուշացաւ։

«Ձեր խօսքին նայելով, կը գրէր «մարքիզը, պէտք չէ տղան հիւանդին «քովը թողուլ։ Շուտով ստնտու մը «գտէք շրջակայ գիւղերէն, և անոր «յանձնեցէք։ Գալով Լէօնթինի, երբ «առողջանայ և խօսք հասկընալու վի«ճակի մէջ ըլլայ, այն ժամանակ կը «խորհինք։»

Բայց, ստնտուն դեռ չգտնուած, գործն աւելի ծանրցաւ Պլէաօի համար։

Բժիշկն՝ իր վերջին այցելութեան մէջ՝ տեսեր էր որ տենդն անցած էր. բայց յոյժ ո՛րչափ բուռն եղեր էր, որ կաթի գեղում յառաջ բերէր, և հետեւանքն եղեր էր խելագարութիւն։

Նորէն նամակ մարքիզին։

Պատասխանը նոր հրամաններ բերաւ Պլէաօի։

Ահաւասիկ։

«Դէպքը ծանր է և կը փոխէ մեր «տնօրէնութիւնները։ Անմիջապէս մի«ջոցներ պէտք է ձեռք առնուլ՝ զայն «յիմարանոց մը դնելու համար. կ'ու«զեմ որ հնար եղածին չափ հեռու «ըլլայ Փարիզէն։ Պէտք չէ որ տղան «մտահոգութեան առիթ մ'ըլլայ մեր «ապագային մէջ. ուստի գեղջի կամ «գործաւոր աղքատ ընտանիք մը գտէք, «եթէ կարելի է, զաւակ չունեցող, որ «հաճի՝ քսան հինգ հազար ֆրանքով՝ «ընդունիլ և մեծցընել զայն, առանց «գիտնալու ուսկի՞ց գալն և ի՛նչպէս «ծնած ըլլալը։

«Այդ քսան-հինգ հազար ֆրանքն «առէք այն գումարէն զոր մօրը պիտի «յանձնէիք։ Աղքատ մարդոց համար «հարստութիւն մ'ըսել է։»

—Օ՜, օ՜, ըսաւ Պլէաօ ինքնիրեն, կը տեսնուի որ Դ. մարքիզը միլիոնատէր է, հազարնոց տոմսերը դիւրաւ կը վատնէ։ Այո՛, տղեկը պիտի յանձնեմ ընտանիքի մը։ Ես մէկը կը ճանչեմ Փարիզի մէջ, որ երեք հազար ֆրանքով կ'ընդունի. ես տամ հինգ հազար...։ Մնացածը...։

Եւ սկսաւ խնդալ։

(Շարունակելի)